

Šiame numery

Kai paradoksas mus įpareigoja.
Tarp idealo ir tikrovės.
Pasikalbėjimas su
prof. Raphael Sealey.
Ketvirtasis žurnalo Kontinento
numeris.
Šiaurinių vėjų pagairėje — naujas
Jurgio Gliaudos romanas.
Algirdo Landsbergio operos
libretto ištrauka.
M. K. Čiurlionį išėivijoje minint.

TARP IDEALO IR TIKROVĖS

GEDIMINAS KIJASKAS, S.J.

Šie yra ypatingi ateitininkams metai — 65-tieji. Bent oficialiai mes juos taip minime. Savo dvasioje ateitininkai yra jau gerokai vyresni.

Jubiliejinėje stovykloje, rugpjūčio 24 d. - rugsėjo 1 d. Dainavoje, žvelgėme praeitin ir joje ieškujome savosios misijos šaknų ir gairių ateičiai. Dabartyje matėme gyvinius klausimus, svarstėme pavergtos tautos rūpesčius, svėrėme išėiviją po 30 metų ir pasaulines nuotakas bei didį žmonijos pasimetimą. Žiūrėjome ateitin ir klausėme: kokiuo keliu eiti?

Užbaigus jubiliejinę ateitininkijos stovyklą, kaip vedamoji mintis šiam pokalbiui siūlosi dr. Vytauto Vardžio paskaitoje minėta tezė: Lietuvos ateitis ir likimas bus toks, koks Lietuvoje susiformuos žmogus. Prie to norėčiau pridėti: mūsų ateitininkija ir išėivija bus tokios, koks susiformuos mūsų žmogus čia išėivijoje.

Kova už žmogų

Mums yra svarbu stebėti esamą padėtį, svarbu ją teisingai pasverti bei įvertinti ir, padarius reikiamas išvadas, eiti prasmingon ir gyviniui svarbion veiklon.

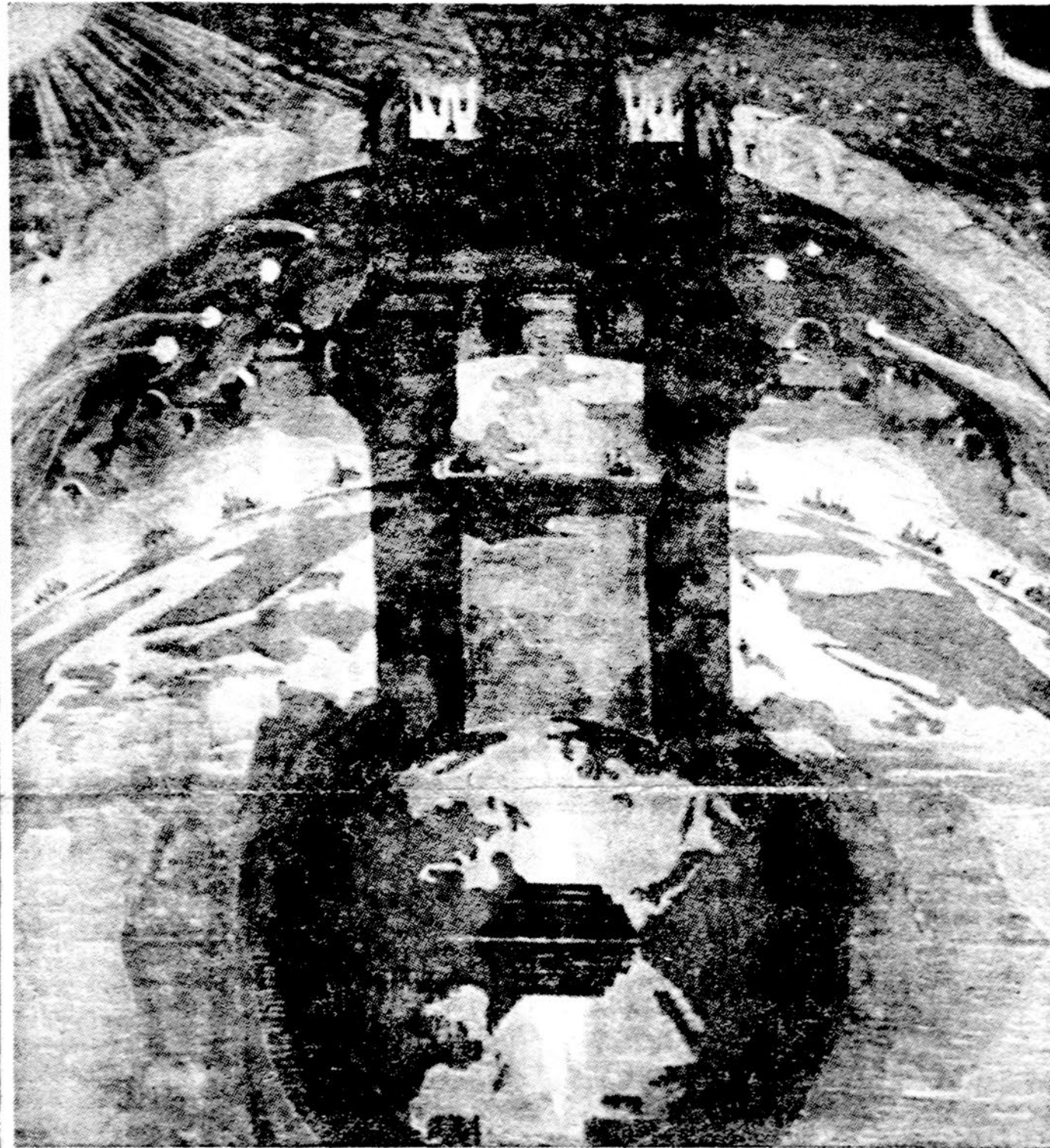
Šis momentas žmonijos istorijoje pasižymi ypačiai didele kova už žmogų; už vertybę, kurios padaro jo visą gyvenimą vienokiu ar kitokiu. Taip, už žmogų kovojama visur. Vienur kovojama už žmogų, kad jį pavergus technologinei pasaulio tarnybai; kitur kovojama, kad jis statytų šios žemės tobulą miestą; pagaliau už jį kovojama, kad jisai naudotųsi šios žemės sukurtois gėrybėmis. Ir dar toliau, už jį kovojama, kad jis įprasmintų savo žemišką kelionę ir išganytų savo sielą. Visi šie kovotojai turi labai skirtingą žmogaus sampratą. Vieniems žmogus yra tik priemonė saviems tikslams siekti. Kitiems gi žmogus yra savyje begalinės vertės Dievo kūrinys, kurio tikslas savyje pateisina, jog visi kiti dalykai egzistuoja dėl jo.

Neseniai pasirodė prancūzų rašytojo Jacques Ellul knyga **Propagandos** (Librairie Armand Colin). Pagal šį autorių, propaganda, šiandien sklindanti įvairiausiomis priemonėmis, labiau puola patį žmogų. Atseit, propaganda kovoja prieš patį žmogų. Ellul tvirtina, kad didžiausias pavojus mūsų laikų žmogui šiandien yra propaganda. Ir ypač pavojinga yra propaganda mokytiems žmonėms, vadinamiesiems intelektualams. Pirmia, jie daugiausia suima savin suvirškintos ir paprastos nepatikrinamos informacijos.

Antra, jie jaučia pareigą susidaryti nuomonę apie daugybę klausimų. Ir trečia, jie laiko save užtenkamai pajėgiais patys apsispręsti. Propagandistai, anot Ellul, priėmėjo vaidmuo yra pats svarbiausias. O šiai žmogus, propagandos priėmėjas, atitrūkęs nuo savo pirminių bendruomenių — šeimos, bažnyčios ir savos apylinkės — atsiduria labai keblioj padėtyje, pajunta savo didį menkumą. Tokiuo momentu ir tokiom nuotaikom siaučiant, paklydusiems žmogui talkon ateina propaganda. Ji duoda žmogaus gyvenimui *raison d'être*; ji parodo jam, kaip įsijungti į gyvenimo tėkmę; ji randa išėitį jo kai kuriems menkiems ir dažnai sunkiai pateisinamiems polėkiams. Ji pakūša savotišką teisėtumą tokiam žmogui stoviu, jo būklei. Ir tai atlieka labai dirbtinai, iškreiptai. Propagandos priėmėjas gi visa tai sugeria savin ir vis prašo dar daugiau.

Modernusis žmogus, sako Ellul, taip pat yra faktų garbintojas. Faktai jam savotiškai yra galutinė tikrovė. Jis įsitikinęs, jog kas yra, tai jau yra ir gera. Faktai savyje jam viską nušėičia ir įprodo. Jisai mielai jiems nusilenkia ir atiduoda visas savo gyvenimo vertybes. Faktai jam sudaro kažkokią gyvenimo būtinybę, kuriai jis pakūsta ir visa tai net riša su pažanga.

Toks dirbtinis ideologinis nusiteikimas baigiasi, sumaišant galimus sprendimus su vertybių sprendimais. Ir kadangi faktai jam yra vienintelis kriterijus, tai jisai daro sprendimą, jog šis kri-jinėje stovykloje, Dainavoje, š. m. rugpjūčio 31 d.

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875-1911)

Reks

Kertinė paraštė

KAI PARADOKSAS ĮPAREIGOJA

Mūsų žymiausio menininko pagarsinimas pasaulyje dar vis neišbrenda iš informacijos nebuvimo tyru. Neseniai keli amerikiečiai, susižavėję M. K. Čiurlionio paveikslų reprodukcijomis, ėmė teirautis apie turimą literatūrą. Be J. Gliaudos beletristinės "Ikaro sonatos", išverstos į anglų kalbą, nieko praktiškesnio negalima buvo pasiūlyti. Gerai dar, kad sumanūs reprodukcijų parodos rengėjai paruošė kelis informuojančius laktus. Tai jau didelis patarnavimas tiems, kurie liūšiol nieko negirdėjo apie M. K. Čiurlionio muziką ir dailę.

XX amžiuje yra daug paradoksu, daug siegiančių uždangų, daug neperžengiamų sienų, tačiau nebūties uždanga, kuri atskiria Čiurlionio genijų nuo Vakarų pasaulio, yra bene kvailiausias paradoksas. Vargeli tu mano, pasirausė bet kurioje Amerikos didmiesčio bibliotekoje, įsitikiname, kad nei enciklopedijose, nei meno žodynuose, nei menininkų trumpų biografijų didžiuoliuose tomuose Čiurlionis beveik neegzistuoja. Arba retai Jawlenski yra, o Čiurlionio nėra. Knygynuose ir privačiuose namuose pamatysi spalvingus leidinius apie Ernst, Klee, Soutine, Jawlenski, Feininger ir daugelį kitų šio šimtmečio dailininkų, o apie mūsų nuožmų kūrėją trūksta net plonytės brošiūrėlės, nors savo menu jis nie kiek nenusiėidžia didiesiems.

Dabar, kai išėivijoje kasmet daugėja aukštasiams meno mokyklai baigusių jaunų žmonių, net gerai mokančių anglų kalbą, atrodą, atsiranda daugiau galimybių dažniau rašyti išsamias apybraižas apie fantastišką Lietuvos dailininką. Paranki, iliustruota, žinoma, nebrangiai parduodama knygelė labai praverstų, kaip įvadas į Čiurlionį, platesnei publikai, kur dėmesys menais tolydžio didėja. Romantiško Lietuvos gamtovaizdžio, tautosakos bei mitologijos fone, taip pat ir dailininko gyvenimo tragikoje, kūrybinis vaizdas pasidarytų labiau

suprantamesnis ir tuo pačiu patrauklesnis kitataučiams. Rašant apie Čiurlionį svetima kalba, žinoma, reikia stengtis, kad tekstas būtų paprastas, stilingas ir tikslus. Taip pat — ir aiškus! Miglotų samprotavimų, kuriais protarpiais dabinais mūsų akademinė kritika, eiliniai skaitytojai nemėgsta ir dažniausiai palieka neskaite.

Kartais neskoningai skambantis bereikalingas šūkavimas: toks ir toks žymus žmogus, pamatęs Čiurlionio paveikslus sušukol (exclaimed). Romain Rolland exclaimed... Jacques Lipchitz exclaimed... Berenson... Gorky... Iš tikrųjų jie nešūkavo, bet, kaip jautrūs meninkai, išpūdijo pagauti, pasakė savo vaizdingą nuomonę. Tarp kitko, Romain Rolland, dar labiau žavėjosi Stalinu ir vadino jį "kukliuoju" vadu. Bet tai jau kita plokštelė.

Keldami Čiurlionio stiliaus ir mąstymo savitumus, žiūrėk, išspraudžiam ir abejotinos vertės liaupsę. Kad ir tokią — "Idėjų originalumu jis yra vienintelis lietuvių dailėje". Tai perdėm gatyvus teigimas: visiškai sumenkina kitų lietuvių meną. Kai kurie iš jų irgi yra originalūs. Te reikia tik juos gerai pažinti.

Šiandien daug šnekama ir rašoma apie erdvę, visatą, begalybę, apie gamtos slėpinius, apie žmogaus dvasios mikrokosmą. Gi mūsų Čiurlionis tais motyvais gyvente gyveno ir viską originaliai išreiškė paveiksluose. Vadinausi, jis yra labai aktualus dabartyje, be abejo, ir tolimai ateičiai. Zodiako ženklų, įvairių sonatų, pavasario, žiemos ciklų, karalių pasakos ir grandiozinio pasaulio sutvėrimo vaizduotojas pagaliau turi būti parodytas visai žmonijai — visu savo grožiu ir visa minties gelme. Ir tai didžia dalimi yra mūsų išėivijos pareiga. Tam laikas yra labai tinkamas.

Pr.V.

Visa tai atlikus, ateitininkams dabar prieš akis stojasi postovykliniai rūpesčiai. Ateitininkai pirmoje vietoje kovoja už žmogų, pilnutinį žmogų, žmogaus atsiskleidimą gamtinėje, kultūrinėje ir antgamtinėje plotmėse. Ateitininkijos siekimas padėti žmogui kurti savyje tokią asmenybę, kurioje suklestėtų visų minėtų trijų pasaulių (gamtinio, kultūrinio ir antgamtinio) vertybių darni harmonija.

Ateitininkija, pasistačiusi tokius didžius uždavinius, yra reikalinga nuolatinio augimo ir atsinaujinimo. Tai pasidaro visų rūpestis — sendraugiu, studentų ir moksleivių. Niekas nėra laisvas sakyti, kad aš jau pabaigiau dvasinio augimo kelionę. Ateitininkija bus tokia, kokie bus paskiri ateitininkai.

Dvasinio brendimo kelias yra ilgas ir sunkus. Labai teisingai pabrėžė vysk. V. Brizgys savo pamokslė, kad ateitininkija imasi tokio darbo, kuris be maldos yra neįmanomas.

Prisimena gražus persų poeto pasakojimas. Ten pasakojama, kad vienas mylimasis atėjo prie kito durų ir pasibeldė. Iš vidaus pasigirdo balsas: "Kas čia?" Ir besibeldžiantysis atsakė: "Tai aš". Ir durys liko uždarytos. Tada besibeldžiantysis nuėjo į tyrus, melėdėsi ir pasnikavo. Po kiek laiko, grįžęs atgalios, vėl beldėsi. Ir vėl balsas pasigirdo: "Kas čia." Besibeldžiantis atsakė: "Tai tu". Tada jam durys atsidarė.

Būti krikščioniu, o ypač būti ateitininku, reiškia gyventi ne sau. Ateitininko kelionė yra drauge ir Kristaus ieškojimo kelionė. O atrasti gyvąjį Kristų, tai didis darbas. Bet tai džiugus darbas. Atrasti Kristų ir perkeisti save, savo aplinką, tai didi misija, kuriai esame pašaukti. Prieš 65 metus gimė ateitininkai davė progą mums visiems jungtis šion mision.

Aišku, laisvai jungiamės į šią misiją. Laisvė, kas gi ji yra? Mes pasirenkame įvairius dalykus. Kaip čia stovykloje dr. J. Girnius minėjo: laisvė yra prasminga tik tada, kai mes renkamės gerį. Šiaip ji yra tuščia.

Tarp idealo ir tikrovės

Idealas nėra toks dalykas, apie kurį nereikia galvoti. Bet idealą taip pat negalime palikti vien tik idėjų plotmėje.

Ateitininkų jėga yra tame, kad jie su prof. St. Šalkauskiu ir Pr. Dovydaičio įtaka pasidaro viena šeima. Išpūdingas yra Pr. Dovydaičio kvietimas Trijuose pamatiniuose klausimuose: paduokime vienas kitam ranką ir dalinkimės tuo, ką turime, stiprindami vienį kitus.

Šiandien kreipiuosi į jaunuosius ir suaugusius bei vyresniuosius: paduokime vienas kitam ranką šiam didžiam darbiu vykdyti. Mūsų jaunoji karta laukia visų mūsų dalinimosi. Jie daug ką gali mums duoti, ir taip pat mes galime jiems daug ką duoti. Nėra tai davimas vien tik iš vienos pusės. Kaip dr. J. Meškauskas gražiai stovyklos uždarojojo posėdžio metu pareiškė: aš myliu jaunimą. Ir jis rado daug ką jaunime, kas kelia džiaugsmą ir pasigėrėjimą. Ir jaunimas tegul nesijaučia, kad savo entuziazmu ir

(Nukelta į 2 psl.)

Pasikalbėjimas su prof. Raphael Sealey

Lietuvių kalbos kursas Kalifornijos universitete

Jau praėjusią žiemą teko susipažinti ir susidraugauti su jauna 19 metų studente Lorian Jones, norinčia išmokti lietuvių kalbą. Kai ji pradėjo lankyti prof. Sealey lietuvių kalbos klase, stebėjau jos vis didėjantį mūsų kalbos pažinimą. Lorian atėidavo į mano namus, ir mudvi skaitydavome pamokas, darydavome kalbos pratimus. Padedant jai susipažinti su lietuvių kultūra, lietuviška dvasia, mokėmės dainų, vertėme į anglų kalbą lietuvių poetų eilėraščius, kalbėjomės įvairiomis temomis. Nors kursą jinaf pradėjo lietuvių kalbos visai nemokėdama, Lorian šiandien jau susikalba lietuviškai. Jos kalba lėta, žodynas dar ribotas, bet klaidų beveik nedaro. Džiaugiasi, kad jau gali pati paskaityti motiutės laiškus ir jai rašyti lietuviškai. Dar noriu užsiminti vieną netikėtą ir man tikrai džiugų reiškinį. Tarpais Lorian prižiūrėdavo mano dukreles (10 ir 6 metų) — jos su Lorian stengdavosi kalbėti lietuviškai, jausdamos didelį pasididžiavimą, kad moka kalbą geriau už suaugusią ir jai gali padėti.

Kadangi aš pati domiuosi lietuvių kalba ir jos dėstymu, su dideliu dėmesiu skaitau spaudoje aprašytus lietuvių kalbos kursus įvairiuose universitetuose. Neseniai "Drauge" buvo pasikalbėjimas su Chicagos universiteto prof. dr. Wilhelm Darden. Prieš kelerius metus skaičiau apie Janninos Reklaitienės dėstomą lietuvių kalbos kursą University of Illinois. Būty gera, kad tokių kursų dalyviai arba dėstytojai ir kitose vietovėse apie juos parašytų spaudoje. Manau yra ir daugiau skaitytojų, kurie tuo labai domisi. Todėl pasiprašiau ir prof. Raphael Sealey paskirti valandėlę pasikalbėjimui. Profesorius mielai sutiko. Nesu kalbų žinovė, o tik mėgėja, tai ir pasikalbėjimas yra ne mokslinio, o grynai informacinio pobūdžio.

Raphael Sealey yra vienas iš tų retų asmenų, kurie, nors ir nėra lietuviai, išmoko lietuvių kalbą, domisi lietuvių kultūra ir net aktyviai reikiiasi lietuviškoje veikloje. Prof. Sealey šiuo metu dėsto senovės istoriją Kalifornijos universitete, Berkeley. Jis yra buvęs Encyclopedija Lituanica anglų kalbos redaktoriumi, jo vardas yra gerai žinomas Lituanus žurnalo skaitytojams. Taip pat yra buvęs San Francisco Lietuvių Bendruomenės valdybos pirminku. Š. m. birželio mėn. kalbėjo per Pavergtųjų tautų komiteto ruošiamus pietus. Suminėti visus jo metus metais kontaktus su lietuviais ir su lituanistikos mokslais greitosiomis beveik neįmanoma. Tad toliau tebūna čia tik mūsų pokalbis su pačiu profesorium.

— Gal papasakosite, kaip lietuvių kalbos kursas Kalifornijos universitete prasidėjo ir kas pirmiausia tuo reikalu ir jus kreipėsi?

— Pirmiausia į mane kreipėsi panelė Lorian Jones. Jau buvo su jumis susipažinusi, norėjo universitete mokytis lietuvių kalbos. Ji studijuoja universitete ir kreipėsi pirmiausia į slavistikos skyrių. Joks slavistikos profesorius nenorėjo šiuo metu lietuvių kalbos dėstyti, ir jai buvo patarta kreiptis į mane. Paskiau dar du kiti studentai prisidėjo. Vienas iš jų buvo jos pusbrolis.

— Idomu, kas tie kurso stu-

Mikalojus Konstantinas Ciurlionis (1875-1911)

dentai yra ir kokiais sumetimais jie nutarė išmokti lietuvių kalbą?

— Jie yra jauni studentai, studijuoja gal tikrai antrus metus. Vienas studijuoja lingvistiką. Manau, kad panelė Jones domisi pirmiausia geografija. Visi trys yra lietuvių kilmės, visi trys gimę JAV.

— Jūs naudojate Klimo, Dambriūno, Schmasltieg knyga INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN. Kaip šią knygą įvertinate? Ar yra trūkumų ar turite siūlymų jos pagerinimui?

— Aš įvertinu knygą labai gerai. Naujojo laidoj yra patalinti kai kurie ankstesnieji trūkumai. Kiekvienas dėstytojas gali pagaliau ir savo nuožiūra, atsižvelgdamas į studentus, naudoti papildomą medžiagą. Kai kurie studentai labiau domisi teoretine kalbotyros sritimi, kiti labiau praktiškojo kalbos vartojimo ar literatūros klausimais. Knygą galima lanksčiai pritaikyti prie įvairių žmonių ir jų reikalavimų.

— Tai aplamai knygos pagerinimui neturite ypatingų pasiūlymų.

— Neturiu.

— Ar šalia knygos naudojate ir kitomis mokymo priemonėmis, kaip pvz. magnetofono juostas ar plokšteles?

— Negaliu sakyti, kad naudojuosi kitomis priemonėmis. Tačiau patys studentai jau yra pastebėję, kad universiteto kalbų skyrius turi svetimų kalbų mokymuisi magnetofono juostas įvairiomis kalbomis, jų tarpe ir lietuvių. Mano studentai šitų juostų taipgi klausėsi.

— Ar juostos yra pritaikytos tai pačiai, jūsų naudojamai knygai?

— Taip.

— Ar dabar supažindinate arba bent ateiityje žadate studentus supažindinti su lietuvių tautos istorija, literatūra ir pan.?

— Ne. Bedėstant kalbą, savaimė iškyla retkarčiais istoriniai ir kitokie klausimai, specialaus sistemingumo nė neieškant.

— Ar klasėje dėstote daugiausia lietuvių kalbą, anglų kalbą ar abejomis? Kaip žiūrite į klausimą: ar geriau klasės metu kalbėti vien dėstoma kalba?

— Daugiausia kalbėjomės anglų kalba. Juk lietuvių kalbos kursas užėmė tiksliai vieną mokslo metų ketvirtį. Tai buvo tik patį įžangą ir kalbos mokymąsi. Daug ką reikėjo dėstyti ir išaiškinti anglų kalba. Spėju, kad, studentams truputį toliau pažengus, galima būtų daugiau pamokos praveisti grynai lietuvių kalba. Patys studentai po kelių savaičių prašė, kad daugiau dėstyčiau lietuvių kalba. Pamėginau, ir, aplamai kalbant, pavyko.

— Kiek valandų ir savaitę būna pamokos. Ir kaip kursas yra pravedamas?

— Dėstiau vieną valandą savaitėje. Bet ir patys studentai turi pamokai ruoštis. Jie turėjo kas savaitę išmokti dvi pamokas iš minėtosios knygos skaityti ir duotus knygos pratimus raštu atlikti. Klasėje mūsų svarbiausias uždavinys buvo skaityti pratimus ir taisyti atsakymus.

— Studentė Lorian Jones minėjo, kad jai labai idomu, kai jūs klasės metu užsimenate apie lingvistiką ir apie lietuvių kalbos vietą indoeuropiečių kalbų tarpe. Kiek jūs skirate dėmesio lingvistikai?

— Mažai teskyriau laiko lingvistikai aplamai, nes nelaukiau studentų dėmesio. Nustebau, su-

žinojęs, kad panelė Jones tuo dalyku domėjosi.

— Ar este patenkintas studentų pažanga?

— Esu patenkintas savo studentų pažanga. Tik turiu pridėti, kad, pradėdamas mokytis naują kalbą, studentas nesuduria su jokiais sunkumais. Pirmame nau-

Prof. Raphael Sealey

jos kalbos kurse lengviau pasiekti palyginus aukštą lygį. Kai studentas įsirašo į antrus kalbos mokymosi metus, tada jam atsiranda ir sunkesnių problemų, mat, būna iš jų daugiau ir reikalaujama.

— Kokie planai šiam rudeniiui? Ar kursas tęsis toliau ir ar bus įtrauktas ir universiteto oficiali, spausdintą programa?

— Planų nėra. Vienas iš tų trijų studentų paklausė mane, ar sutikčiau toliau kursą dėstyti rudenį ketvirtyje. Ir, žinoma, sutikau. Bet ar jis dar norės tą patį dalyką toliau tęsti, dar nežinia. Aš nemanau, kad kursas bus įtrauktas į universiteto programą. Kursas yra duodamas titulu East European Studies. Ir prie šio ti-

TARP IDEALO IR TIKROVĖS

(Atkelta iš 1 psl.)

jaunatviška dvasia jis neduoda daug ko kitiems.

Kas atstitys šiandien pasaulį ir šių laikų žmogų? Ne tas, kuris nemato šio laiko vargo ir skausmo: pavergtos tėvynės, išėivijos žmonių blaškymosi ir pasimetimo... Ne tas, kuris viso šito nematys ir praeis pro šalį. Šių dienų pasaulį atstitys tas gerasis samarietis, kuris mato kitų reikalus ir vargą, kas ir šoje stovykloje su kantrybe vaikščiojo, kitiems tarnavo, nežūrint lietaus, nežūrint visų sunkumų. Pasaulį ir žmogų atstato meilės tarnyba. Pasaulį ir žmogų atstato glo-

tulo yra galima pasiūlyti studentams visokių dalykų, atsižvelgiant į jų norus.

— Tai reiškia, apie šį kursą sužinos tik tie studentai, kurie ieško ko nors panašaus?

— Taip. Turiu pridėti, kad šiame universitete dirbu jau aštuoneri metai. Ir šiais metais pirmą kartą studentai atėjo su tokiu prašymu.

(Vėliau profesorius man paaiškino, kad įvairūs retesni arba mažesni studentų skaičiaus kursai, kaip ir mūsdiškis, gali būti stūdomi tris mokslo ketvirčius iš eilės, jų neturiantį ir universiteto kursų tvarkaraštį. Šiuo būdu išvengiama keblumų, kurie atsirastų kitu atveju — reikėtų universitetui patvirtinti, kad kursas prilygsta tam tikriems standartams ir pan.)

— Ar apsiimtumėte priimti ir daugiau studentų? Ar manote, kad būtų įmanoma dirbti kartu su nelygaus pasiruošimo studentais, kaip pvz. nelietuviais ir lietuviams, kurie jau lietuviškai kalba, net nori geriau išmokti?

— Jei daugiau studentų atsirastų, mielai priimsiu, bet abejoju ar atsirastų. Toliau turiu pasakyti, kad man būtų labai sunku tuo pačiu laiku, tomis pačiomis valandomis dirbti su studentais, kurie yra pasiekę įvairius kalbos žinojimo laipsnius.

— Gal turite dar kitų pastabų arba norite pasisakyti kokių klausimų, kurio nesu palietęs?

— Esu pastebėjęs, kad šitie trys studentai priklauso vadinamai trečiajai imigrantų kartai. Jų susidomėjimas savo tėvi ir senelių kalba yra labai suprantamas. Labai laukiu žinių: ar bent vienas iš jų norės pradėtas lietuvių kalbos studijas toliau tęsti; kiek gilus yra tas jų susidomėjimas? Tai man idomūs klausimai.

— Ačiū jums, prof. Sealey, už pasikalbėjimą.

— Labai dėkui.

Danutė Janutienė

RETŲ KNYGŲ UŽ 10 MIL. DOL.

Retų knygų prekyba užsiimanči Jenkins bendrovė Austine, Texas, nupirko visą Edv. Eberstadt ir sūnų kolekciją, kurioje yra apie 40,000 retų knygų ir dokumentų, įvertinamų 10 mil. dol. Dabar Jenkins bendrovė turi daugiau kaip 500,000 retų knygų.

MIRĖ SKULPT. WOTRUBA
Pirmaujantis Austrijos skulptorius Fritz Wotruba mirė širdies smūgio išiktas, turėdamas 88 m. amžiaus. Buvo skulptūros profesorius Vienos vaizdinio meno akademijoje.

TELEFONŲ STATISTIKA
JAV-se 1973 m. buvo 178.2 bilijonai telefoninių pasikalbėjimų. Japonijoje tais pat metais buvo 45 bil., Prancūzijoje 22.6 bil., Kanadoje 18.3 bil.

bėjas ir globėja, kurie surenka vaikus savo vietovėse į būrį ir su meile, kantrybe perduoda jiems tuos idealus, pateisinančius ateitininkijos egzistenciją nuo pat jos atsiradimo. Štai kas atstato mūsų pasaulį. Atstatydami žmogų i tai, kam Dievas jį pašaukė, atliekame šio laiko didžiąją misiją. Ir jei mūsų tauta, kaip čia dr. Vardys minėjo, susilauks laimėjimo, tai bus tik todėl, kad joje žmonės bus tokie, kuriuose dega Dievo ir tėvynės meilė.

Prisimena Sokrato pavyzdys. Jis kalbėjo apie tobulą bendruo-

menę ir jos idealų įkūnijimą gyvenime. Jo draugas Glaukonas atkrito: "Netikiu tavo nupieštu idealiuoju miestu. Netikiu, kad jis šioje žemėje kur nors egzistuoti". Sokratas jam atsakė: "Ar yra toks miestas danguje, ar jis bus kada nors žemėje? Nežinau. Bet išmintingas žmogus gyvens pagal tokį miestą, nieko bendro neturėdamas su kitokia, ir, taip elgdamasis, jis tvarkys visą savo dvasinį rūmą".

Ateitininkai savo didžiojo idealo, pilnai šioje žemėje įgyvendinto, tur būt, niekad nematys. Bet išmintingas bus žmogus, kuris, turėdamas prieš akis tą idealą, tvarkys savo dvasinį rūmą.

DR. ANNA BALIUNAS
2888 West 63rd Street
AKIU, AUSU, NOSIES IR GERKLES LIGOS
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusierija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
4449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
9007 W. 93 Pl., Justice, Ill. 308-0500
Pirmos ligonios pagal susitarimą. Jei neatliepta, skambinti 374-8018

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Ave.
Val: pirmą, antrą, ketvirtą, penktą, nuo 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telef. WA 5-2670
Rezid. tel. WALbrook 5-3048

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirmą, ketv. 1 iki 7 popiet., antrą, penkt. 1-2, treč. ir šešt. tik sutarimą.

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-9400
Val: pagal susitarimą: pirmą ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrą, ir penktą 10-4, šeštad. 10-3 val.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocinės Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
4449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GI 8-6873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSIERIA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
3132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepta, skambinti: MI 2-0001

Tel. — BE 3-5883
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akų Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. JK 2-2220
DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2838 West 63rd Street
Pirmą, antrą, ketvirtą, ir penktą, nuo 12 iki 8 val. ir nuo 8 iki 9 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Res. GA 8-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3944 West 83rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. V. JUCAS
499-4441 — LO 1-4605
Jei neatliepta 561-1070
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai: 1002 No. Western Avenue
3214 No. Western Avenue
Valandos pagal susitarimą

Visi telefonai 653-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1467 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik sutarimą

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4157
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 30th Avenue, Cicero
Kasdien 1-5 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį
Šeštadieniais 12 ir 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 39th Street
Val: pirmą, antrą, ketvirtą, ir penktą, nuo 12-4 val. p. d. 6-8 val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
GYDYTOJA IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryd. iki 1 val. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. 259-2919

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-8601
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2434 West 71st Street
(Ofisai ir Campbell Ave. Kampas)
Val: pirmą, antrą, ketv. ir penkt. Nuo 8 iki 7 val. p. d.
Tik sutarimą

Tel. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIU LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 N. WABASH AVE.
4300 N. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
2618 W. 71st St. — Tel. 737-6140
Iškirna akis. Pritaiko skintus ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2856 W. 63rd Street
Val. antrą, nuo 1-4 popiet.
ir ketv. nuo 5-7 vakaro
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-8545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4235 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 5-4410
Rezid. GI 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. v. antr. ir penkt. nuo 1-3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisai ir rez. PEO 5-5928
Tel. PEOspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 8 iki 9 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet. ir kito laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 6-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val: pirm., antr., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — 18 anksčiau sutarimą

Tel. Ofiso PR 6-6446
DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 586-8166; namų 636-4850
DR. PETRAS ZLOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 S. Narragansett Avenue
Val: pirm., antr., ketv. 2-5 ir 8-9, penktad. 2-5, šeštad. pagal susitarimą

Ketvirtasis žurnalo Kontinento numeris

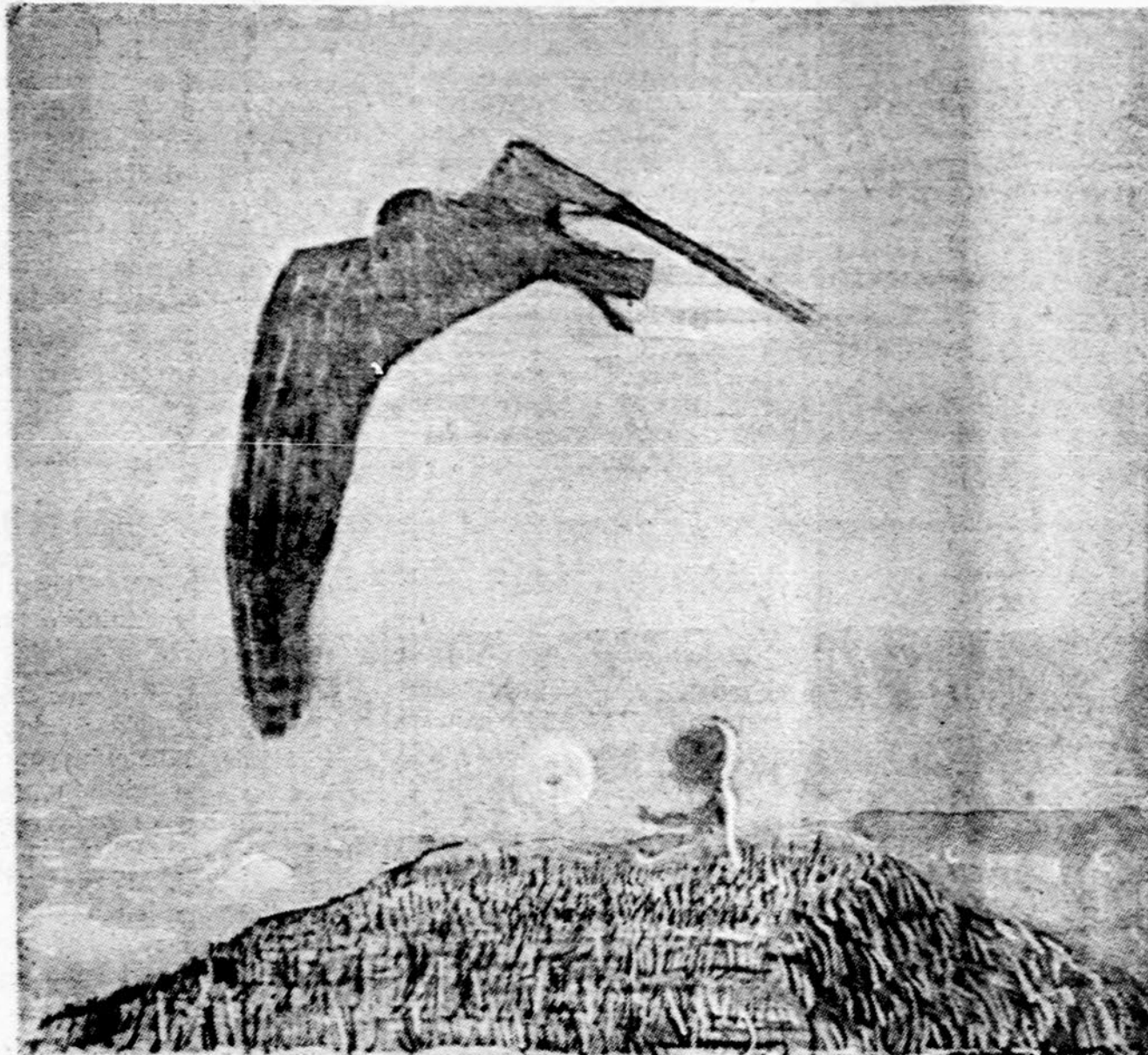
JURGIS GLAUDA

Ketvirtuoju "Kontinento" numeriu to žurnalo leidykla užbaigė debiutinius žurnalo leidybos metus. Iš šitokios perspektyvos stebint, ryškėja "Kontinento" struktūriniai kontūrai, sugaunama jo siekių linkmė, apčiuopiama turinio visuma ir, aišku, kad-ri parinkimas.

Išvieskoji lietuvių visuomenė iki šiol nėra familiariška su tuo, kas trys mėnesiai besirodanti rusų disidentizmo atstovu. Ir tai pateisinama. "Kontinentas" nėra skirtas nerusiškos išsivijios ir tos išsivijios problemoms (kova dėl savo kraštų suverenumo, etc.) nagrinėti. "Kontinento" tituliniam puslapyje visai ir nėra disidentizmo gaidos. Žurnalas pristatomas kaip "literatūrinis, visuomeniškai-politinis ir religinis" leidinys. Tačiau bendradarbių kadrių parinkimas ir mus, lietuvius, savaip tenkina ir priverčia šį rusų disidentizmo leidinį respektuoti. Kadrių parinkime yra iki šiol rusų išsivijios nepraktikuotas liberališkumas. "Kontinentas" atidarė savo puslapius kitatautiškoms išsivijoms. Taip, anonasas, sekantiame penktame "Kontinento" numeryje rasime Algirdo Landsbergio rašinį. Ketvirtajame numeryje jau turime pasikalbėjimą su latviu Bruno Kalniņu. Tad žurnalo redakcinės kolegijos nario Igorio Golomštoko kreipimasis į lietuvius (žiūr. Draugas, 1974 m. lapkričio mėn. 16, Nr. 269) nebuvo vien tik spekuliacinis skaitytųjų verbavimas pabaltiečių išsivijios masėje, bet dabar jau išsėtas pažadas priminti, kad greta rusiškojo disidentizmo egzistuoja sandariai susigulėjusi nerusiškos išsivijios masė, kurios siekis nerusišku kraštų suverenumas.

Tuo tarpu pokalbis su Bruno Kalniņu, kuris tilpo šiame "Kontinento" numeryje, aš manau, nuvils plačią latvių išsivijios visuomenę. Šio pokalbio liūto dalį užėmė Kalniņo dėstymas apie latvių social-demokratų partijos judėjimą. Tai nėra latvių tautos problemų suvisuotinimas, o tiksliai jų fragmentas. Tad čia redakcija, atrodo, respektuodama latvių visuomeninko ideologinę bazę, apmažino latvių tautos bendras problemas. B. Kalniņas dėsto ir apie okupacijos vargų specifika. Atrodo, reikėtų čia ne skeveldrinio pokalbio metodo: "paklausi ir atsakė", bet rašinio, metodo, kuriuo kiti autoriai (pvz. lenkai) taip vaizdžiai pasinaudojo to pat žurnalo ankstesnėmis laidomis.

Kai kur mūsų gana griežtų aptarimų pokalbiose blykstelėjo nepasitikėjimas "Kontinento" linija. Tai, aišku, neišvengiama. Ir tai, aišku, pertempia. "Kontinentas", girdi, šovinistinis rusų leidinys, kuris tam tikrais kompromisais su kitataučiais priden- gias savo siaurus ultra-rusiškus siekius. Šį "kaltinimą" tenka iki šiol laikyti neįrodytu. Skubomis peržvelgus keturis žurnalo numerius, sutinkame čia autorių, kurie rašo temomis, skirtingomis nuo rusų rezistencinių: prancūzų 1, žydų 2, latvių 1, čekų 2, vokiečių 2, ukrainiečių 1, vengrų 1, lenkų 3, jugoslavų 2, anglų 2. Šių rašinių apimtis galėtų suimti visą vieną numerį iš keturių pasirodžiusių. Tad toks tas "šovinizmas". Žurnalo laidos stambios, po 450-500 puslapių. Reikia dar pastebėti, kad žurnalo pavadinimas tituliniam puslapyje įrašytas dešimčia kalbų, kurių eilė ir lietuvių kalba "Kontinentas". Itin marga tautine asmenų priklausomybe redakcinė kolegija, kur dundė dunda stambūs ir pasali-

Mikalojus Konstantinas Ciurlionis (1875-1911)

nei literatūrai priklauso ne rusų vardai.

Keturių žurnalo laidų apimtyje matyti, kad žurnalo stambeną sudaro beletristinis elementas, kuris absoliučiai pajungtas sovietinės buities (ir su ta buitimi sujungtomis buities problemomis) prigimčiai vaizduoti. Proza ir eilėraštis čia sudaro natūralų ir puikų junginį. Autorių kadrai — rašytojai, kurie dabar gyvena Sovietų Rusijoje ir kurie visokeriopa keliais pasiekę Vakarų. Savo esme visa "Kontinento" beletristika yra tas specifinis, "samizdatinis" žanras, kuris reikiška sukilimą prieš "socialistinio realizmo" metodą. Tai kartu yra liudijimo žanras. Rusų literatūrai visad buvo ir yra būdinga sukilti, smerkti ir liudyti. Dėl šitų savybių, kaip ją aptaria vakariečiai, rusų literatūra visad buvo apgaubta tam tikra mesianizmo ir misianizmo skraiste. Šito neišvengia ir tas visas, taip viešai atskleistas, "samizdatizmas" "Kontinento" puslapiuose. Dalykai kartais pasiekia brilantišką vaizdavimo būdą. Beveik visad šiurpulingas sarkazmas ir nusijukimas grimasa, net sukvatavimas pro ašaras parbloška skaitytų ir priverčia psichiškai sušverdėti dėl aprašomos buities šiurpo, dėl buities problematikos dekadavimo ir atmetinus niekniekius. Dedami dalykai parašyti arba į laisvę ištrūkus (tokių mažuma), arba sovietinio pogrindžio sąlygomis (tokių dauguma).

Bendroje visuomenėje bendra melodija tampa uniformine, monotoniška. Ir tada atrodo, kad visa "Kontinento" skelbiamaoji medžiaga yra tiktai uvertiūra į kaž- žin kokią dar nežinomo genijaus kuriamą operą.

Sovietinės buities vaizduotojų tarpe sutinkame eilinius rašytojus, sutinkame ir Stalino bei Lenino premijų laureatus. Todėl liudijimo pulsas plaka itin stipriai. Taip šiame, ketvirtajame, numeryje skaitome ilgoką beletristinį veikalą, essay žanro, Stalino premijos laureato Viktoro Nekrasovo: "Smalsuolio užrašai". Taip pat sovietinės buities tematikai skirti šiame numeryje Vasilijaus Grosmano ir Josifo Bogorazo proziniai veikalai. Ir eilėraščiai Lijos Vladimirovos, Ivano Jelagino to pat turinio. Ir čekų poeto Jaroslavo Seiferto eilės "Prahoje" (sonetai), tai pati, rezistencijos dvelkme nutvieksta tema.

Per visus keturis numerius ši liudijimų tema, įvairiais variantais, įvairiais stebėjimo punktais, įvairiais autoriaus temperametais marginama, teikia pilnutinį os buities (ir tos buities nuotai- ku) pažinimą. Tad sovietinis "samizdatas", taip gaivalin- gai pasiveržęs į laisvę, bet ne savo krašte, užsienyje, gal būt, (tai dargi nerealizuojama), tam- pa kaip tiktai rusų literatūros šio periodo nugarkauliu. Nors jis, tuo tarpu sukoncentruotas "Kontinente", skamba kaip liudytojo parodymai teismo salėje, yra vienintelis kas paliko rusų literatūrai. Žmogaus psichinis gyvenimas, kaip tasai žanras įrodo, yra išvestinė iš režimo sukurtų gyvenimo sąlygų. Personažai tose sąlygose išsivysto į naują "homo sovieticus", kurį bergždžiai kuria socialistinio realizmo šiltadaržis. "Kontinento" puslapiuose tas personažas kitas. To "homo sovieticus" portretavimui "Kontinento" liudijimai teikia šimtaprocenčinį dėmesį.

Užsimeriant pro domo sua- ima savotiškas pavydas. Mūsų, lietuvių raštijoje, iki šiol krašte likę beletristai nedavė nė užuo- mazgos samizdatui. Sudrausminti, Maskvos seminaruose dresiru- jami, vienodomis ten karakulio žieminėmis kepurėmis apdovano- jami, sovietiniai lietuvių rašyto- jai, bent taip atrodo, savo ištik- mybe režimo doktrinai pralenkę rusus. Rusuose šimtui rašytojų bū- tinai susiranda 3 proc. imančių abejoti ir neišvengiamai pavaro- mi iš Rašytojų sąjungos. Savo krašte to nematome.

Toks lietuvių rašytojų sustabarė- jimas arba rodo, kad jų eilės pakankamai išskatruotos ir pa- verstos režimo fetišizmo adepta- tais, arba pavirto bėrdardoniais duoneliautojais. Ir tai nėra koks priekaištas, koks nedraugiškas mostas, gal, kiti pasakytų, kur- stymas. Tai objektyvus padėties konstatavimas. Tai esamų sąlygų padarinys. Rašytojų "eistkas" ma- tome iš atsargių užomonių Kau- kazo tautinės literatūros. Tad: "pavasaris eina Kaukazo kal- nais..." Jeigu sovietiniai lietuvių rašytojai po karakulio kepuraitė- mis neturi nė iniciatyvos, nė dra- gos vilkti į lietuvių literatūrą bu- ties liudijimo veikalą, kaip tai daro rusai rašytojai (įjungus čia jų režiminis laureatus), gal būt, mūsų išsivijios raštijos tam tikru požiūriu "žvalgai", ismukeliai iš- laisvos išsivijios į sovietinę buitį,

kurie lankėsi Krašte, matė, girdė- jo, kaip tinka kūrybos žmogui, pagavo nuotaikas ir vaizdą tiktai iš nuogirdos, iš akimirksninio žvilgio, galėtų mums duoti bent "pus-samizdatinio" pobūdžio liudijimų. Bent šitaip galėtumėm ne- visivilti gulaginių sąlygų toleran- cijos procesijoje...

Tos prielaidos, savaime ir kyla- džios ir dygios, savaime ir ska- dintos, vos imi palyginti "Konti- nento" medžiaga su lietuviško beletristinio samizdato nebuvimu. Juo labiau, kad visuomeninį lie- tuvišką samizdatą turime tokį par excellence unikalų ir brilantišką.

Kaip ir kituose "Kontinento" numeriuose, taip ir šiame, pusė- omo sudaro svarstymų medžiaga. Tai istorijos kataklizmų arba mo- lernių politinių krioklių įvertini- nai. Šiame numeryje net du da- ykai arti prieina prie mūsų in- teresų pasaulio. Abdurachmanas Avtorchanovas, kaukazietis, 1942 metais pasiekęs Vakarų, įsikūręs Paryžiuje, daugelis knygų auto- rius, politinių mokslų daktarą gaves jau Prancūzijoje, dėsto: "Ribentropo-Molotovo pakto is- torijose užkulisiai". Julijusas Me- ro-Sevskis, lenkas, po Antrojo pa- saulinio karo įsikūręs Londone, nuolatinis paryžietiškojo lenkų žurnalo "Kultūra" bendradarbis, rašo apie "Rusiškąjį lenkų komp- leksą" Ukrainos, Lietuvos ir Gu- dijijos teritorijoje".

Suprantama, ne visur mes ga- lėtumėm sutikti su šiu autorių tvirtinimais, be to, kaip iš teksto matyti, ne viską jie žino apie mūsų tautinius bei valstybinius principus, todėl, atrodo iš teksto, tuos principus, kurie mums gyve- nimui ar mirties svarbos, jie leng- vai apleidžia, tuo tarpo kaip tik- tai lenkų nukreiptas tyrinėjimas suteiktų jų darbiui pilną, ne da- linį istoriškumą.

Pabaltijo ir Kaukazo tautų kompleksas, jų istorinio suverenumo ir valstybingumo masyvas, sudaro nedalomą temą, vaizduo- damas tautų istorijos logišką ir humanišką evoliuciją. Du auto- rių, kaukazietis ir lenkas, sąži- ningai ir užtikrintai pasivaikščio- ję tu temų paraštėje, daug davė, bet ne visa kas duotina, jeigu Pabaltijo ir Kaukazo tautų isto- rija būtų įvertinta pilna tų tautų siekių amplitude.

Man teko girdėti jaunesnės latvių generacijos visuomeninkų priekaištus senesnei latvių genera- cijai. Girdi, nepriklausomos Lat- vijos valstybininkų generacija iš-

davusi nepriklausomybės likimą, tvirtais ryšiais nesusijusi su Lietu- va. Esą tada flirtuota su Lenkija, kuri gi neturėjo perspektyvų tur- tinti Pabaltijo nei kultūros, nei militariniams ištekliams. Tiktai san- darus Pabaltijo valstybių ryšys tarpusavyje buvęs laidas egzistuo- ti ir atsispirti. Šis priekaištas, at- rodo, gyvybingas, nes, pvz. šiame "Kontinento" numeryje latvis Bruno Kalniņas tiktai pasikalbė- jimo finale prisimena Lietuvą ir Estiją, kur pastebi priešokupa- cinę rezistenciją. Mums gi, pabaltiečiams, reikia viešų pareiški- mų tokių, kur Pabaltijo represen- tacijos maršas būtų nedalomas nei tautybėmis, juo labiau pasau- lėžiūrinėmis partijų dogmomis ir jų atskirais maršais.

Sekantiame, penktajame "Kontinento" numeryje, kaip praneša anonasas, Rytų Europos dialogo skyriuje sutilps ukrainie- čio (sprendžiant iš pavardžių) Ivano Košelevco, gudo Dimitaro Bočevo, lietuvių Algirdo Lans- bergio ir jugoslavo (ruso savo kilme) Michailos Michailovo ra- šiniai. Suprantama, šis "Konti- nento" skyrius mus domins labiau už kitus.

Ivedęs savo titulų tarpe ir re- ligijos titulą, "Kontinentas" tiktai ateinančiame numeryje žada tas temas paliesti atskirame skyriuje: Religija mūsų gyvenime. Iki šiol pasirodę numeriai tiesiogiai reli- ginių temų nelietė. Tema itin įdomi, jeigu kas nors pajęgtų įtikinti "Kontinentą", kad "Lieu- tuvių Katalikų Bažnyčios Kroni- ka" yra katakombinės bažnyčios deklaracija, gyva praktikoje, toli- ma nuo teorizavimų.

Visuomeniniai — religinė rez- istencija ok. Lietuvoje, aišku, ryškiau ir spalvingiau liudija tau- tos valstybingumą, kaip kad bele- tristinis samizdatas. Patys žmo- nės, ta beveidė liaudis, nustūmė šonai savo intelektualinius, taria- mai, reprezentantus, ir kaip tai buvo 1918 metais, su berdanomo ir sakėmis išėjo į pirmasias fronto linijas. Toks yra patetiš- kas, bet tikras liudijimas istori- jai. Tokia yra ir istorinė parale- lė su vyskupo Valančiaus lai- kais: blaivybės brolijos, slaptos knygos ir mokyklos. Katakombi- nės bažnyčios liudijimai tampa atrama ateičiai: ir rezistenci- joms nuotaikoms, ir suverenumo žizijai, ir išsivijios orientyras. Tokios yra spontaniškos mintys, sugavus "Kontinento" užmoji ne- iktai paliesti Rytų Europos te- natiką, bet ir "religijos mūsų gyvenime" sužetuz. Religinės rezistencijos temos ok. Lietuvoje ne- atskiriamai susijo su tautos sa- vitiumo deklaracija.

Baigdami vienerių metų, debiu- tinių metų, stažą, "Kontinento" redaktoriai pripažįsta, gal būt, padarę klaidų, nuslydimų. Tačiau darbas eina pirmyn. Rastas kon- taktas su skaitytoriais Sovietijoje Rusijoje. Ten "Kontinentą" ska- ito, multiplikuoja, platina. Redak- cija nori jungti Rusijos ir Rytų Europos visuomeninius sluoks- nius bendrai kovai prieš bendrą- jį visų priešą, prieš totalitariz- mą. Ir žurnalo kritikoje norėtų matyti ne priekaištus, bet pozity- vumą, kuris savo gerais talkos norais padeda dirbti. Šito, aišku, linki "Kontinentui" ir lietuvis apžvalgininkas.

Iki šiol žurnale buvo matytas respektas reiškiniams, kurie mums yra ne teoremos, bet ak- siomos. Tos aksiomos radikaliai susikerta su Rusijos (ir Lenkijos) istorijos tikrove. Todėl, juo labiau girtina, "Kontinentas" rodo drašos ir humanistinio liberaliz- mo, tas aksiomas respektuoda- mas: tai Pabaltijo valstybių suve- jimas. Tai yra aiškus J. Šafa- rnevičiaus "observacijų" teorijos nuveigimas. Apie tą teoriją mi- nėjam rinkinio "Iš po nuolaužų" vertinime. Juk tie laikai, kada Petrapiilio lietuvių seime netgi- mano mokytojas prof. P. Leo- nas-Leonavičius reikalavo Lietu- vai autonomijos, ne suverenumo, negali kartotis! Tad J. Šafarevi-

Max Beckmann (vokietis, 1884-1950) Karnavalas Neapolyje (Paveikslas Chicagos Dailės institute)

Juodi laivai Iš operos libreto

ALGIRDAS LANDSBERGIS

MOTINA:

Kadais vyliausi lopšine įvystyt Tave į begalinę kūdikystę, Bet iš lopšinės išsivadavai — Akty lėliukėse tau suposi laivai.

ZMONA:

Kai mūsų glėbio pažiname dugne Mėgaudavomės mudviejų daina, Maniau, kaip žiedas, ji tave aptvers, Bet jūros tu geidei — kitos moters.

JŪREIVIŲ CHORAS:

Žuvis žuvies žiotin, Ir ta žuvis tinklan, Žvejys žvejų laivan, O laivas, o laivas — didžiausian pilvan!

Ooooo!

Gražus, gražus, gražus gyvenime Žioty, tinkle, laive, pilve!

Kas ką kada praris?

Je tu mažą žuvis, Nesuk mažos galvos, Tavasai, tavasai atsakymas — pilvuos!

Ooooo!...

Čias geros širdies, pilna istorinių perspektyvų, propozicija tėra teo- rija, netekusi, dėl nepilno žino- jimo, istorinės bazės.

Aksioma, atrodo, yra Kaukazo tautų suverenumo problema, iki šiol "Kontinento" neliesta, bet kaip aiškus miržas dykumoje, matoma ties Kaukazo kalnais.

Tad "Draugo" apžvalgininko akimis, liedsamas mūsų gyvybi- nes problemas, "Kontinentas" liečia jas saikingai, atvirai, ne visai pilnai, kai ko visai nenu- jausdamas, per trečiuosius asme- nis, be ryšio, kaip atrodo, su mumis. Nors trečiame "Konti- nento" numeryje tilpo geravalis mūsų išsivijios Rašytojų draugijos sveikinimas, mielo ir geravalio jos pirmininko, kun. Leonardo Andriekaus pasirašytas. Tilpo ten ir tarptautinio Penklubo sveiki- nimas Algirdo Landsbergio pasi- rašytas (kas, be abejoj, talkino mūsų rašytojui išsimeikti į penk- tąjį "Kontinento" laidą).

Prisimindami realybę, mes ir negalime reikalauti iš rusų disi- dentų išimtinio dėmesio Pabalti-

jui, Kaukaziui, Ukrainai ir kt. Mes tiktai galime pageidauti, kad redakcijos sandūra su tų tautų bei jų teritorijų problemomis bū- tų išlaikyta gero žinojimo lygyje, nors iš įvairių pozicijų beapžvel- giant. Geras žinojimas, kaip ži- noma, be tampresnių ryšių nėra imanomas.

Tuo tarpu, kad ir šiame, penk- tajame, numeryje sutinkame, kaip programinį, įvadinį ir tauti- niai-rezistencinį perla, čekų poe- to Jaroslavo Seiferto "sonetų vai- nikią". Šie penkiolika sonetų yra tautos ir valstybės deklaracija gyventi, mirti, laimėti...

Tokia galia sonetų, savo ketu- riolika eilučių nustelbiančių ilgą ir sausą politinį traktatą! Taip emocija parbloška ir įtikina. Pri- simename Mykolo Vilties laiškus. Štai perpasakojimas vieno pos- mo iš Jaroslavo Seiferto soneto:

Po kaitra, po liūtimis mes laukiame, Kad Praha iš tamsos išnirs. Kad pūstels vėjas ir speigo mezginiai Pavirs kitais...

Šiaurinių vėjų pagairėje

Naujasis Jurgio Gliaudos romanas

LEONAS GALINIS

Jurgis Gliuda, **PAGAIRĖ**. Premijotas romanas. Išleido Lietuviškos knygos klubas Chicago'je 1975 m. Apilankas dail. A. Korsakaitės-Sutkuvienės. Knyga 270 psl., kaina 4.50 dol. gaunama "Drauge", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Yra gana sunku parašyti romaną iš mūsų istorijos, reikia daug padėti laiko, medžiagos ieškant ir ją analizuojant. Gana sunku parašyti ir iš vėlesnių laikų, vadinamus tikrovinius romanus. Čia reikia būti dar tikslesniais, nes tebėra nors ir nedidelė dalis liudininku, kurie mato vienokių ar kitokių tikrovės ir tuo pačiu literatūrinį netikslumą. Tačiau dar sunkiau parašyti romaną iš dabartinės Lietuvos gyvenimo, gyvenant čia, yra sunku, nes tai nėra ekonominio ar politinio gyvenimo statistika ar komentarai, bet žmogaus dvasinio gyvenimo analizė, oficialiai neskelbiama jokiuose laikraščiuose, o išgyvenama kiekvieno skirtingai ir slaptai.

Jurgis Gliuda parašė puikų tikrovinių romaną "Agonija" apie paskutines pavergtos Lietuvos dienas, ir romaną "Sunkiausiųjų keliu", apie nepriklausomos Lietuvos pirmuosius metus ir Myk. Sleževičiaus išskirtinį to meto vaidmenį. Romanai susilaukė kai kurių dalykinių priekaištų, bet esmėje jie yra reikšmingi savo tikrovės literatūros kūriniams. Ta prasme J. Gliuda pažengė dar toliau, jis parašė "Draugo" premiją laimėjusį romaną "Liepsnos ir apmaudo asociacija" iš dabartinės Lietuvos gyvenimo. Jeigu šis romanas buvo platesnis apimties požiūriu, tai šimtet "Draugo" premiją laimėjęs romanas "Pagairė" yra daug gilesnis, mažiau duodas šalutinių scenų, bet daugiau dvasinių išgyvenimų žmonių, turinčių gyventi komunistinės okupacijos priespaudoje ir nuolatinėje grėsmėje.

Romanas "Pagairė" vaizduoja vienos šeimos gyvenimą, pilną tragizmo, aukos ir vilties. Šeimos galva Gintalas nuolat rūpinasi, kad nebūtų atskleisti jo nusikalčiai vadinamai tarybinei valdžiai, o jo žmona, priešingai, yra užsiangavusi komunistų ir ateizmo skleidimui. Tėvams pasidalius, motinai atiduodant save komunistinio stovybos, vaikai auga daugiau tėvo priežiūroje, stropiai saugomi nuo vadinamųjų buržuazinių prietarų. Visa romano esmė yra ta, kad, nepaisant motinos ateistiškumo ir tėvo baimės bei abejingumo, vaikai vis dėlto yra paliečiami religijos. Visa tai rašytojo yra taip gerai atvaizduota, kad tiesiog sunku ir suprasti, kaip šitai galima pajusti, pačiam nei pergyvenant, nei bent iš šalies stebint.

Teko sutikti porą asmenų, kurie tik neseniai iš Lietuvos yra atvykę į šį kraštą. Jie visą laiką gyvenę pavergtoje Lietuvoje. Ir kai buvo paklausti apie šį romaną, atsakė, kad, be abeje, kai kas gal ir ne taip, bet iš esmės tikrai taip gali būti. Tai nėra joks neįtikimas išsigalvojimas, nuo realybės atitrūkęs komunistinio pasaulio vaizdavimas, bet realus gyvenimas, pavergtos Lietuvos asmenų tragedija, kada žmogus, atsidėdamas savęs ir net šeimos, turi tarnauti valstybei, kada jis pasidaro tos sistemos ratelis, nebe žmogus, o priemonė komunistinio pasaulio statyboj.

Čia galėtume vertinimą ir užbaigti Lietuvos dabartinį gyvenimą pažįstančių žmonių tvirtinimu, kad romanas yra įtikimas. Tačiau, nors tai ir labai svarbu, vien tik tas dar neapsprendžia ro-

mano vertės, dar lieka daugelis kitų, romanui būtinų reikalavimų, pvz. vaizduojami žmonių charakteriai ir pats vaizdavimo būdas. Jeigu Gintalas su savo sapnais mums ir neatrodo per daug ryškus, sukeliąs kai kur savo pokalbiais, sapnais ar veiksmis abejonių, jei jo kaimynų kai kurie veiksmai gali būti ir nepateisinami, pvz. staigus iššykštumo atsivertimas į gailėstinumą ir auką, tai kiti daug ryškesni. Pavyzdžiui, Gintalo motina, maža moterėlė, bet ryškiai tradicinė, kantriai kenčianti, tačiau patvari, užgrūdinta ir giedri motina, savo gerumu laiminti vaikus ir tuo pačiu skaitytoją. Kai partiją ir tarybinius mokslus pasikvietusi dukrelės Ulbos ir vėžiu sergančio Taduko motina stengiasi visa ir vaikus varyti ateistine linkme, tų vaikų močiutė ne tik sau, bet ir religijai. Visa tai rašytojas perduoda taip paprastai ir įtikimai, kad niekam nesukelia abejonių ir niekas negali sakyti, kad parašyta tam tikrai tezei įrodyti, kad visa tai tėra tik religijos pirmumui prieš ateizmą parodyti. Jeigu iš vaikų Ulba kiek gali atrodyti per gudri ir sukelti kolūčių abejonių, tai Taduko paveikslas toks ryškus ir teisingas, kad visi tie, kuriems nesvetimas vaikų pasaulis, negali abejoti jo tikrumu. Ir tas jau liginėje Taduko rūpestis savo daiktais ir aplinka, tas tragiškasis "noriu namo" yra tokie tikri, kad niekam negali kelti jokių abejonių, taip

Jurgis Gliuda Nuotr. V. Maželis

tikrai yra gyvenimiškas, literatūriškas ir tragiškas vaizdas.

Romanas savo charakteriais, temos aktualumu ir įtikimumu yra tikrai viena, net ir paties autoriaus J. Gliaudos raštų tarpe, geriausių knygų. Gali pavergtos Lietuvos vadinami vakarologai ir teigti, kad tai yra tarybinė tikrovė niekinas kūrinys, bet to kūrinio vertės niekas negalės užginčyti, net ir tuo atveju, jei kam ir būtų tas ateistinis pasaulis ir tarybinė santvarka priimtina. Romanas išsina iš tezių ribų, jis yra literatūros kūrinys, jei ir ne be kai kurių minusų, bet esmėje vertingas.

Maskvos vėjų pagairėje tenka lietuviui gyventi, nuolat šiaurės rytų vėjų gairinamam lietuviui tenka kovoti, kad atsilaikytų nesužalotas savo dvasia, kada kai kas net saviškių padeda tam šiauriniam vėjui užgauti vaikiškas ir nevaikiškas sielas.

Romanas visumoje yra tragiškas, bet ne beviltiškas, nes laimi gerieji pradai. Skaitytojui knyga kelia džiaugsmo dar ir dėl to, kad tokie kūriniai mūsųose parašomi ir išleidžiami.

M. K. Ciurlionis (1875-1911) Vėžys (iš "Zodiako ženkių" ciklo)

Nauji leidiniai

• **Publijus Vergilijus Maronas, BUKOLIKOS * GEORGIKOS.** Antikiniai poetai lietuviškai II. Vertė ir pagal originalą heksametrais lietuviškai atkūrė, parašė įvadą ir sudarė žodyną dr. Antanas Rukša. Nidos knygų klubo leidinys Nr. 95, 1975. Leidinys 432 psl., kaina \$6.50, kitais viršeliais — \$7.25, gaunamas "Drauge".

Vergilijaus Bukolikų ir Georgikų lietuviškųjų vertimų išleidimas išėjimoje yra išskirtinis kultūrinis įvykis. Juo labiau, kad abiejų veikalų laida vertėjo dr. A. Rukšos yra aprūpinta plačiais komentarais. Juose skaitytojas supažindinamas su Vergilijaus poezija, su aplamai antikiniu eilavimu ir istoriniais lietuvių literatūros kontaktais su antikinė literatūra. Bet knyga nėra grynai grožinės literatūros leidinys. Išsamiai paruoštas komptaras ji aima gana šakotą humanitarinio pasaulio bei minties klodą, todėl bus giliai skaitoma kiekvieno švietesnio žmogaus.

• **Prei. Aleksandras Dambrauskas - Jakštas, UZGESE ŽIBURIAI.** Biografijų ir nekrologų rinkinys. Išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija 1975 m. Romoje. Tai 1930 metais Kaune Akademijos išleisto veikalą išnaujinti perspausdinti. Leidinys didelio formato, 500 psl., savo turiniu nenustojęs gyvo aktualumo ir šiandien, Kaina nepažymėta.

Akademiškoji prei. Aleksandro-Jakšto (1860-1938) plunksna "Užgesusių žiburius" nagrinėja, pristato, aptaria ir vertina arti 40 žymiųjų lietuvių ir nelietuvių rašytojų, mokslininkų, visuomenininkų. Štai tik kelios pavardės tų, kuriuos atskirais straipsniais Jakštas šiame leidinyje aprašo: Vincas Pietaris, Jonas Biliūnas, vysk. Antanas Baranauskas, kun. Kazimieras Jaunius, vysk. Motiejus Valančius, kan. Kazimieras Prapuolenis, kan. Juozas Tumas-Vaižgantas, Dantė, Henrikas Sienkivičius, L. N. Tolstojus, Sokolovas, St. Vyspianskis, L. Pasturas, G. Mendelis, Jonas Kalvinas ir dar kelios dešimtys kitų. Akiračio praplėtimui kiekvienam labai pravarti knyga.

• **Alfonso Ziedas, MINTIJANČIO ŽMOGAUS ŽODIS.** Žmonijos humanizacijos problematika. Spausdino ViVi Printing Chicago. Šiai laidai išėsus yra parūpintos paties autoriaus. Tiražas 1200 egz. Leidinys 262 psl., kaina nepažymėta. Tai labiau dvasinių žmonijos ir moksleivių adresai.

aprašų studija nuo antikinės senovės ligi šių dienų. Po įvadinio puslapių, knyga suskirstoma į penkis didžiuosius skyrius: Prieš 23 amžius mintijaus žmogaus pasaulėvaizdis; Mintijaus žmogaus pasaulėvaizdis po 23 amžių nuo Platono, dualizmas ir dialektinės įtamos būties sąraigoje; žmogaus būties sąraigoje, dualizmas ir dialektinės įtamos individų biofizinėje sąraigoje, socialiniuose junginiuose ir žmonijos istoriniame judesyje; Žmonijos socialinių ir istorinių procesų humanizacija. Šie visi didieji skyriai savo keliu vėl dalinami į poskyrius ir skyrelius.

• **LAISKAI LIETUVIAMS, 1975 m. rugsėjo mėn., Nr. 9.** Lietuvių jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaguoja Juozas Vaišnys, S.J. Administruoja Petras Kleintotas, S. ir Aleksandra Likanderienė. Redaktoriui talkina gausi redakcinė kolegija. Žurnalo metinė prenumerata \$6.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Apie M. K. Ciurlionį šimto metų gimimo sukakties proga rašo Saulė Jautokaitė. Gėrio skleidimo būdus ir priemones iškelia Alf. Grauslys — ištrauka paimta iš jo premijotosios knygos "Šviesa tamsoje". Ir dar daug kitokių įdomių temų ir problemų: "Gelbėkime tikėjimą Lietuvoje", "Tūkstantis mylių dviračiu", "Keliai į šeimos įprasminimą", "Dėj ko mergaitė liko viena" ir kt. Recenzuojamas Jurgio Gliaudos konkursą laimėjęs romanas "Pašairė". Daug patarimų grynos lietuviškosios kalbos reikalui, daug įvairiausių informacijų iš filmų pasaulio ir iš okupuotosios Lietuvos gyvenimo. Numeris išpuoštas dr. R. Sidrio nuotraukomis.

• **KIAURAS KIBIRAS, 1975. IX. 1, Nr. 1, Dainava, Michigan.** Ateitininkų Federacijos jubiliejinės stovyklos laikraštėlis. Redagavo Linas Kojelis. Redakciniam kolektyve dirbo redakcinį, technikinį, iliustracinį ir kalbinių darbą dar apie 30 žmonių, daugiausia studentų.

Laikraštėlio vardas "Kiauras Kibiras" ryškiai kiekvienam primena gausias stovyklos lietingąsias dienas. Laikraštėlis 48 psl. Jame telpa daugumos stovykloje skaitytų paskaitų, pranešimų ir simpoziumų santraukos, vakarų programos bei jų recenzijos. Puslapiuose pabrėžta ir savos kūrybos. Užsklandai duodami stovyklavusių studentų ir moksleivių adresai.

• **PALANGOS JUZE.** Akademio skautų sąjūdžio stovyklos š. m. rugpjūčio 27 d. — rugsėjo 1 d. Rako miške, Custer, Michigan, laikraštėlis. Leidinys skirtas vyskupo Motiejus Valančiaus šimto metų mirties sukakčiai paminėti. Leidinį redagavo redakcinė komisija, atsakinga redaktorė Danguolė Kvilytė.

Turinyje: Rimanto Dirvonio (stovyklos viršininko) žodis; Jono Dainausko raštas Valančiaus jubiliejinė tema; Noros Sugintaitės Helsinkio konferencijos užuominos; Raimundo Striko patarimai universitetinių studijų pasirinkimo reikalui. Leidinys 12 psl., kuriuos užsklandžia linksmas "Juzės kampeilis".

• **Petras Gudelis, JONISKE-LIO APSKRITIES PARTIZANAI.** I dalis. Jų organizavimas ir slaptoji veikla prieš bolševikus (1918. XI. 27 — 1919. III. 22). Roma, 1975. Kalbą taisė Elena Songinienė. Spausdino Pontificia Universita spaustuvė Romoje. Knyga 201 psl., gaunama pas jos autorių adresu: P. Gudelis, 6786 Lemberg, Huettelbrett 10, W. Germany.

Knygų, įvairių studijų ir straipsnių apie mūsų laisvės kovas 1918-1920 metais yra daug parašyta, tačiau ši tema yra labai plati ir ligi šiol kaip reikiant neišsemta. O reikalas ją užbaigti labai aktualus, nes baigia išmirti gyvieji tų kovų dalyviai ir liudininkai. Taigi reikia sveikinti buv. nepriklausomos Lietuvos karininką Petrą Gudelį, kuris, pokario metais gyvendamas Vakarų Vokietijoje, surinko nemažai jau mūsų spaudoje skelbtos ir dar neskelbtos dokumentinės medžiagos. Visa tai tinkamu būdu surišęs su savo ir kitų ginklo draugų atsiminimais, pateikė lietuvių visuomenei įdomią, reikšmingą ir tinkamą būdu dokumentuotą studiją apie šiaurės Lietuvos partizanų priešbolševikinę veiklą, jų organizaciją ir kovas, kurios tada baigėsi bolševikų išvijimu. Ši nauja studija reikšminga dar ir tuo požiūriu, kad šiuo metu okupuotoje Lietuvoje bolševikų rašėivos be galo klastoja mūsų nepriklausomo gyvenimo faktus. Ir apie Joniškelio partizanus jie yra prirašę nebutų dalykų, paskelbę netikrų faktų. Taigi mir. P. Gudelis, vienas ano meto lietuvių partizanų vadovų, gerai padarė, surinkdamas tinkamus

LIETUVIŲ LIAUDIES PASAKOS ISPANIŠKAI

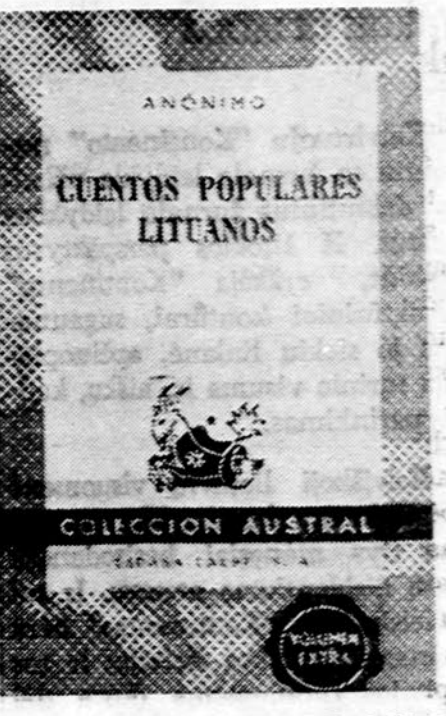
Prieš kurį laiką didžioji Madrido knygų leidykla Espasa Calpe savo pasaulinės literatūros kolekcijoje "Azul" išleido lietuvių liaudies pasakų rinkinį ispaniškai kalba. Kadangi ši knyga ligi šiol niekieno nebuvo pastebėta ir mūsų spaudoje nebuvo paminėta, tariuos, jog bus pravartu tą retą įvykį atžymėti "Drauge".

Rinkinyje sudėtos 27 žinomesnės mūsų pasakos. Jas išvertė Laura Andresco, kiek žinau, lietuvaite, jau seniai gyvenanti Madride, ir jau ne vienu atveju ispanų leidykloms pasitamavusi, kai ką išversdama iš lietuvių rašytojų (J. Biliūno) ar pasaulio tautų pasakų rinkiniui vieną kitą lietuvių pasaką.

Taip dalykams esant, mus stebina faktas, kad leidyklos redakcija, pristatydama lietuvių pasaką, lietuvių tautą priskiria prie slavų tautų, o knygos įvade, paduodant O. L. Milašiaus Lietuvių aptariantį žodį, Milašius vadinamas didžiuoju lenku poetu, kokių pats Milašius niekad savęs nelaike, o ir patys lenkai jo nesisavina.

Neskaitant šitų klaidingų tvirtinimų, leidyklos redakcija lietuvių liaudies pasakų rinkinio vertimą pristato labai šiltai, o pačias pasakas vertina labai gerai. Tas jos trumpas pristatymas vertas mūsų dėmesio. Jis skamba taip:

"Lietuva, šauni slavų tauta (1), maža ir pakraštine, nūdien priklausanti Rusijai — yra šalis, kur klesti pasaka ir pasakėčia. Iš tikrųjų ji turi tik du metų laikus: pavasarį ir žiemą (iš kur tokios žinios? P.G.) be rudeniško perėjimo, be vasaros aukščių prasiveržimų. Ten pavasaris kaip saldus vynas, kuris sudrumščia, bet nesvaigina — tik skatina vaizduote, tuo tarpu kai ilgos žiemos sutelkia žmones prie jaukios židinio smagiems pokalbiams. Iš tų dviejų paskatų kyla lietuvių tautosakos gausa. Azul kolekcija dabar išleidžia gražią lietuvių liaudies pasakų knygą, kuri visiškai patvirtina tai, kas čia sakoma. Šitos pasakos, tikros literatūrinės brangenybės, jus tinkamu būdu analizuodamas ir paskelbdamas.

Lietuvių pasakų ispaniškojo leidinio viršelis

nybės, kur burtai visad tarnauja gėriui, jaunystei, drašai ir grožiui, yra sekamų (ne rašytinių) liaudies pasakų pavyzdžiai (modaliai) ir iš dalies kolektyvinė kūryba, kur kiekvienas pasakotojas kai ką atima ir kai ką prideda pagal savo patyrimą ir sugebėjimus. Perskaitęs "Lietuvių liaudies pasakas", žmogus paliečia labiau vaikas, pasidarai geresnis, ramesnis ir sąmojingesnis — didžiausias atpildas, kokio siekia literatūrinė kūryba. Galima užtikrinti, kad ne viena pasaka nėra žemos kokybės, tad nebūtų teisinga vienas išskirti su skriaudą kitoms. Visos jos žavios. Pasaulio vaikams vis dar reikia pasakų, kurios pažadintų jų vaizduotę ir jiems pagelbėtų susiformuoti moralinį charakterį, baimės ir be gudravimų. "Lietuvių liaudies pasakas" šį uždavinį atlieka pavyzdinčiai. Jos vaikus žavės ir prajuokins suaugusius, šiltai apšviestas širdis. Taip pat įdomu, kaip tos pasakos bus pasakojamos kitose šalyse, prisitaikindamos prie jų galvojimo būdo, kaip pvz. Pelenės pasakoje Elenyte. Kartu su tuo, matome panaudojant išmoningą Don Kichoto, Vargšo Bazilijaus gūdrybę pasakoje "Karalaitė ir Saulės dukra".

Laura Andresco, išvertusi "Lietuvių liaudies pasakas", žymi vertėja iš slavų kalbų, šitame vertime vienu atžvilgiu verta atžymėjimo: atpasakodama — tiksliai atkuria garbias pasakas, įde-

(Nukeita į 5 pusl.)

Philomena sako:

- KAS NETAUPO ATEICIAI, TAS NESIRUOSIA SVIESESNIAM IR TINKAMESNIAM GYVENIMUI

CHICAGO SAVINGS MOKA ANT PAGRASTŲ KNYGČIŲ

\$1,000 įdėti vienoms metams duos	6.25%
\$1,000 įdėti 4 metams duos	6.50%
\$1,000 įdėti 6 metams duos	7.50%

Nuošimčiai priskaitomi kas dieną, išmokami kas trys mėnesiai. Kiekvienas taupytojas yra apdraustas iki \$40,000 per Federalinės Valdžios Apdrausą F. S. L. E. C.

CHICAGO ★★★

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

Kultūrinė kronika

M. K. Čiurlionio 100 metų gimimo sukaktį iševivioje minint

Siemet M. K. Čiurlionio gimimo šimtmetį minint, iševivioje jau ne viena lietuvių kolonija yra surengusi atitinkamus šio mūsų genijaus minėjimus. Atrodo, daugiausia visoklausių minėjimų bei akademijų — koncertų bus šiame mėnesyje, nes rugsėjo 22 d. kaip tik bus šimtasis Čiurlionio gimtadienis.

Tačiau ne vienas Čiurlionio gerbėju ky dar ir kitas klausimas: ar be tokių, mūsų jau įprastinių minėjimų šiuo išskirtiniu atveju nepadaro ir ko nors daugiau, labiau išliekančio, net praškančio lietuviškų kolonijų ribas bei pastoges?

Su džiaugsmu galime konstatuoti, jog yra užsimota ir giliau, ir plačiau. Ir ne vien tik lietuvių, bet ir amerikiečių (žinoma, ne be pačių mūsų išvalgiai išvalgiai sudarytu kontaktu). Štai geras pavyzdys: rugsėjo mėn. 26 d. (penktadienį) 8 val. vak. M. K. Čiurlionio šimtmetinis minėjimas įvyks Chicagos plačiai žinomame Museum of Contemporary Art, 237 East Ontario Street, Chicago, Ill. Tai bus didelės reikšmės Čiurlionio išnešimas už lietuviško pasaulio ribų į Amerikos dalies gyvenimo platumas. Daugiau apie tai kita šeštadienį.

Jei viskas gerai klostis, tai šių sukaktuvių metų proga bus paruošta ir neeilinių leidinių, kurių mums ir kitataučiams labai iki šiol trūko, Čiurlioniu besidomint. Štai kun. Stasys Yla visai baigia rašyti nemažos apimties Čiurlioniška knyga, kokios mes dar neturėjome ir kokias kitos tautos seniai jau turi apie kiekvieną reikšmingąjį savo dai-

lininką, muziką ar rašytoją. Tai bus knyga apie Čiurlionį, kurioje autorius, pasiremdamas paties Čiurlionio laiškais ir artimųjų prisiminimais, labai gyvai pasakoja Čiurlionio gyvenimą, savaip svarstydamas pateiktus faktus, kartu užgriebdamas visų lig šiol rašiusių apie Čiurlionį nuomones ir pats ieškodamas Čiurlionio kūrybos giliausių šaknų. Šią knygą jau yra pasižadėjęs išleisti tas pats enciklopedinis stebukladaris Juozas Kapočius.

Chicagoje egzistuojančio komiteto Čiurlionio monografijai anglų kalba leisti pastangos taigpi ko truputį jau konkretizuojasi. Žinoma, ši monografija, norint pasaulio akis atkreipti į Čiurlionį, turės būti gerai paruošta ir patraukliai kurios nors žinomos leidyklos išleista, kad nereiktų rausti prieš šios dienos Kertinėje parašėte minimus panašios rūšies leidinius. Angliškosios Čiurlionio monografijos tekstas jau yra parašytas pasauliui žinomo Čiurlionisto Aleksio Rannito. Šiuo metu stengiamasi nugalėti monografijos iliustracinio apipavidalinimo kliūtis.

Aišku, jog tokios monografijos išleidimas nėra tik šiaip knygutės ar pigios brošiūrėlės atspausdinimas. Reikės samoningos visuomenės, dosnių mecenatų ir pinigų fondų paramos, kad ateityje nebūtų mes tas visos tautos kaltinimas čia gerai įsikūrusiai iševivijai, kaip nesugebėjusiai pristatyti Čiurlionio angliškai kalbančiam pasauliui.

S. m. rugsėjo 5 d. Chicagoje staiga, širdies smūgio ištiktas, mirė kun. dr. Andrius Baltinis, eidamas šešiasdešimt šešus metus amžiaus. Velionis buvo vienas iš mūsų šviesių kunigų filosofų. Filosofijos daktaro laipsnį buvo įsigijęs pokario metais Wuerzburgo universitete, Vokietijoje. Iševivijos periodinėje spaudoje bei žurnaluose spausdino įvairiai paruoštų straipsnių filosofinėmis ir teologinėmis temomis. Recenzuodavo šių sričių naujai pasirodžiusias knygas. Savo raštų nemažai paskelbė ir Drauge kultūriniam priede. Prieš pat savo mirtį velionis dar suspėjo užbaigti vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus monografiją. Tačiau jos išleidimo jau nebesulaukė. Nuotraukoje čia matome kun. dr. Andrių Baltinį tarp artimų bičiulių pokario metais Vokietijoje. Iš kairės į dešinę: kun. dr. Andrius Baltinis, prof. Antanas Maceina, Juozas Pažemėnas, prof. Zenonas Ivinskis ir dr. Jonas Grinius.

Liaudies meno įtaka Čiurlionio ir kitų dailininkų kūrybai

Pirmą kartą Maskvoje Sovietų 'ailės leidykla išleido knyga-albumą apie lietuvių liaudies skulptūrą. Veikalas rusų kalba, pavadintas "Litovskaja narodnaja skulptura". Knyga turi 190 puslapių, su labai daug iliustracijų.

Šis veikalas "Drauge" jau buvo aptartas. Tačiau Čiurlionio sukakties metais verta suminėti, kad jame atkreipiama ypatingas dėmesys į Čiurlionį, ypač išryškinant jo ryšį su lietuvių liaudies menu. Knygos autorius A. Kascedikas sako: "Vienas iš dabarties lietuvių profesinio meno pirmūnų, reto individualumo dailininkas M. K. Čiurlionis betarpiškai jautė liaudies meno įtaką, visų pirmos folkloro ir liaudies skulptūros. Čiurlionio paveikluose ne tik užtikami siužetai, įkvėpti liaudies meno (paveikslai Zemačių kryžiai, Zemačių kapinės), bet visa jo kūryba pilna lyriškumo ir simbolikos, tiek būdingos tradicinei liaudies skulptūrai. Išpildydamas kai kuriuos motyvus (Zalčio sonata, Tyla) ir net atskiruose plastiniuose sprendimuose (Mergaitė, Zodiako ženklai, Audros antra dalis), Čiurlionis seka tradicinį liaudies meną. Pats dailininkas ne kartą pabrėžė didelę liaudies kūrybos reikšmę Lietuvos kultūros gyvenime".

Toliau cituoja ištrauką iš Čiurlionio straipsnio, skirto antrai lietuvių meno parodai aptarti. Čia Čiurlionis pažymėjo, kad valstietis stebi gamtą, ja saviškai geris, kuria dainas, įjungdamas jose visą gamtos turtingumą, viską pastebi, viską atžymi. Valsietėiui neužtenka vien tik dainos. Jeigu jis dirba su peiliu, žiūrėk ir išpuosto lazda. Kodėl? Argi dėl to ji darys tvirtesnė? Ne. Arba — pagražina šaukštą kažkokiais išradiniais ornamentais. Argi bus skaniau valgyti tokiu šaukštu? Kas gali žinoti? Arba — mergaitė audžia juosta. Ir ko tenai nėra: visos vaivorykštės žinimai, eglutės, gėlės. O dėl ko? Dėl to, kad būtų gražu. Tai ir yra liaudies menas, iškilęs iš nemirtingos liaudies sielos.

Toliau leidinys pažymi, kad ir daugelis kitų lietuvių dailininkų, augę liaudyje, jautė liaudies meno įtaką, nors ir tapdami lietuvių skulptūros pradininkais, kaip P. Rimša, J. Zikaras, V. Grybas, J. Mikėnas, P. Aleksandravičius, net ir talentingieji jaunieji skulptoriai, kaip N. Gaigalaitė, V. Vil-

džiūnas, A. Ambraziūnas, ir kt. Veikale pabrėžiama, jog analizuojant lietuvių profesinę skulptūrą, jaučiama, kad liaudies kūrybos įtaka į ją auga. Tam priešasties reikia ieškoti kaip pakitimų lietuvių profesinės skulptūros per paskutinius 50 metų, taip ir fakte, kad daugelis senesniųjų lietuvių menininkų profesionalų buvo užsienio meno mokyklų įtakoje, kai, nesant Lietuvoje meno mokyklos, reikėjo būsimeis menininkams mokytis svetur. Ilgainiui lietuviai įkūrė savo meno mokyklą Kaune ir Vilniuje. Menininkų ugdymas savoje dirvoje pakeitė kryptį jų ieškojimų, priartino juos prie liaudies skulptūrų tradicijos.

Pažymima, kad ypač žymi lietuvių meno įtaka J. Mikėnui. Jis jau ketvirtame šio šimtmečio dešimtmety lietuvių motyvais sukūrė Kristaus Rūpintojėlio statulą,

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutalpykite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigti foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Tel. PProspect 6-8998
Chicago, Illinois, 60629

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS, ADDING MACHINES AND CHECKWRITERS NAUJOS — NAUDOTOS Nuomoja, Parduoda, Taiso
Vieš 50 metų patikimas jums patarnavimas
5610 S. Pulaski Rd., Chicago
Phone — 581-4111

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IS BOSTONO IR NEW YORKO
Kaina nuo \$739.00

DAR YRA VIETU ŠIOSE GRUPESE

Lapkričio 21	Gruodžio 19
Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokesčiu:	
pav. vykstantiems iš Chicago	\$119.00
Detroito	\$81.00 daugiau
Clevelando	\$92.00

Patartina registruotis iš anksto — vietų skaičius ribotas.

Dėl smulkesnių žinių kreipkitės į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P.O. Box 116
So. Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764

Air fares subject to Government approval.

Savhninkė: ALDONA ADOMONIENĖ

pio motina" su tradiciniu Sopulingosios Dievo Motinos paveiklu... Panašiai kaip šimtuose senovės kryžių stoba prieš mus herorė Jokubonio sukurtame paminkle... Gyvame ryšyje su Lietuvos liaudies menu dirba jaunoji lietuvių skulptorių profesionalų karta..."

Pagalau liaudies kūrybos įtakos aptarimas baigiamas žodžiais: "Liaudies skulptūra, kaip labiausiai išvystyta ir labiausiai savita lietuvių meno sritis, parodė žymią įtaką į formavimą tautinio vitražo mokyklų, į grafiką, tapybą, ką galima pastebėti lietuvių profesinėje paskutinio dešimtmėčio grafikoje. Be abejo, liaudies kūryba ir ateityje rodyt žymią įtaką į profesionalų kūrybą".

Galima tik, kad Maskvos įtakoje daug lietuvių religinės liau-

Lietuvių pasaulis

(Atketa iš 4 pusl.)

da sielą į sauso ir literalinio vertimo paprastą išmintį".

Kadangi "Azul" kolekcija labai plačiai paplitusi ispaniškai kalbančiam pasaulyje, būtų gera kad į tą rinkinį įsibrovė klaidingi tvirtinimai sekančioje laidoje būtų atitaisyti. Gal čia galėtų pasitarnauti mūsų ispanistai, neretai besilanką Ispanijoje ir turį ryšių su jos knygų leidyklomis.

dies kūrybos, skulptūrų buvo su-naikinta ir liaudies skulptoriams dabar atimta galimybė laisvai savo kūryboje reikštis draudžiant jų kūrybą anksčiau vyravusiomis religinėmis temomis.

Juozas Prunskis

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

VALANDOS: ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiadienį uždaryta ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. ryto iki 5 v. vak. PIRMAID. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 5 v. v.

7 3/4 % Mokamas už 6 m. Minimum \$1.000
6 1/2 % Mokamas už 1 m. Minimum \$1.000
5 1/4 % Mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIMO NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

Cosmos Parcels Express Corp.

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Geral pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, UKRAINIJĄ ir t. t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA. TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI. VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI. GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prietaisais kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. affiliated with PODAROGIFTS, INC.

pirmą užsakymus dovanų pažymėjimams, automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kitiems dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausiojo įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. 488 MADISON AVENUE

(tarp 51 ir 52 g-vės)

Floor 21st
NEW YORK, N. Y. 10022
Tel.: (212) 758-1150/1

SKYRIAI:

NEW YORK, N. Y. 10003, 45 Second Avenue	Tel.: AL 4-5458
NEW YORK, N. Y. 10011, 135 W. 14th Street	CH 3-2883
SO. BOSTON, Mass. 02127, 389 West Broadway	268-0968
BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO, Ill. 60629, 2501 West 69 St.	WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio 44134, 5879 State Road	884-1738
FORT WAYNE, Ind. 46808, 1907 Beimeke Rd.	Tel. 432-5402
IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue	ES 2-4685
GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N. W.	GL 8-2236
HARTFORD, Conn. 06106, 518 Park St.	246-0473
LAKEWOOD, N. J. 08701, 241 Fourth St.	FO 3-8560
LOS ANGELES, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
NEW HAVEN, Conn. 06511, 1329 Boulevard	LO 2-1446
NEWARK, N. J. 07102, 688 Sanford Avenue	373-8783
PASSAIC, N. J. 178 Market Street	GR 2-6367
PATERSON, N. J. 07905 — 60 Broadway	Tel. 345-2028
PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th St.	Tel. FO 3-4818
PHILADELPHIA, Pa. 19141 — 4925 Old York Rd.	Tel. GL 5-8888
PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 1826 Divisadero St.	FI 6-1571
WATERBURY, Conn. 905 Bank Street	PL 6-6766
WOODHAVEN, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave.	Tel. 441-4712
WORCESTER, Mass. 01610, 144 Millbury Street	SW 8-2888
IRVINGTON, N. J. 07111, 1082 Springfield Avenue	374-6466
YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 309 W. Federal Street	RI 3-9440

ENCYCLOPEDIA LITUANICA KETVIRTASIS TOMAS JAU ATSPAUSDINTAS

Leidėjas Juozas Kapočius mus informuoja, jog Encyclopedija Lituanica ketvirtasis tomas prenumeratoriams bus išsiuntinetas rugsėjo mėn. galė. Šiuo metu tomas yra jau rįskykoje. Leidykla prašo atsiusiti mokeskį \$20.00 (Massachusetts gyventojai \$20.60). Penktasis Encyclopedija Lituanica tomas jau taipgi įpusėtas, o paskutinis — šeštasis rengiamas. Leidėjas tikisi visą darbą užbaigti 1976 metais. Pageidauja, kad prenumeratorių iš karto apmokėtų ir likusius du tomas.

CHICAGOS LIETUVIŲ MUZIKINIS SEZONAS PRADE DAMAS ŠI SEKMADIENI

Jaunimo centro didžiojoje salėje rugsėjo 14 d. 4 val. popiet įvyks Margučio rengiamas pirmasis rudeninis koncertas. Programa atliks jauna solistė iš Kanados — Anita Pakalniškytė ir pianistas Vytautas Smetona. Tai jaunos, kylančios žvaigždės mūsų muzikiniam gyvenime.

ISTREMTOJO MAKSIMOVO ROMANAS

Vakaruose vis daugiau atsiranda kūrybingos rusų autorių literatūros, kuri negalėjo pasirodyti už geležinės uždangos. Siemet A. Knopf leidykla New York'e išleido Vladimiro Maksimovo romaną: "The Seven Days of Creation" (415 psl., 10 dol.). Autorius jau augęs Sovietinėje Rusijoje (gimęs 1932 m.). Pradėjęs rašyti, teturėdamas 20 m. Išejo jo poezija, novelė, drama, romanas... Staiga jo kūriniai nutrūko rodesi spaudoje. Diktatūros rep-lės norėjo surakinti jo plunksną, nes jis pasisakė prieš sovietinių disidentų Galanskovo, Ginz-

burgo teismą, protestavo prieš Solženicyno išmetimą iš Rašytojų sąjungos, o 1973 m. jis pats buvo išmestas, gi 1974 m. išbloktas tremtin.

O tai stiprus autorius. Jo tameromane "Seven Days of Creation" yra gilus žmonių psichologijos pažinimas, gyvas stilius, ryškūs charakteriai. Romanas vaizdžiai perteikia revoliucijos dramą, karą ir civilines kautykes, raudonąją diktatūrą ir persiekiojimus, bet taip ne chronologine kryptimi, o rašikiai nusakant atskirų žmonių išgyvenimus: raudonosios armijos komisaro — šeimos patriarcho, sunkius kentėjimus pakėlusio jo brolio, komunisto trečiojo brolio, kuris su viltimis grįžęs iš civilinio karo, mato skurdą, vagystes, žmogžudystes, kratas, areštus, beprasmius trėmimus ir grįžtančius iš Stalino darbo vergų stovyklų palaužtus žmones. Pagaliau vyriausiojo brolio dukte maštauja prieš raudonąją vyriausybę, su kaliniais bedirbanti sunkiausius statybų darbus, gi jauniausias tos šeimos anis — aktorius už priešiniamsi diktatūrai patenkas į bepročių klinika.

Veikalas plačiai žinomas Prancūzijoje ir Vokietijoje, kur literatūrinis talentas Heinrich Boell įrikiavo jį į tarpą Pasternako ir Solženicyno kūrinijų. Tarpais autorius savo personažams leidžia pabraidyti žemiškuose dumblynuose, išryškindamas drauge jų prisikėlimą religiniam gyvenimui

NAUJA ŽVAIGŽDĖ

Japonų mėgėjas astronomas Y. Kuwano, 44 m., befotografuodamas žvaigždynus surado naują žvaigždę. Jo atradimą pripažino JAV Smithsonian astrofizinė observatorija. Žvaigždė devinto didumo, paprasta akimi nematoma.

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5938

TRYS ŠVENTĖS "EGLUTEI"

Vasaros metu laikas tirtpe sutirpsta. Darbai, kurie buvo užsibrėžti ankstyvame pavasaryje atlikti rudenį atėjus, jau laukia savo eilės, ir rengėjams darosi karšta.

Spalio mėn. 17 d. minimas lietuvių vaikų laikraščio "Eglutės" 25-rių metų jubiliejus. Dviem šventėm: gausi, spalvinga ir pirmoji vaikų piešinių paroda ir vaikams rašančių "Eglutėje" ir savo kūrybius spausdinusių literatūros kūrinių vakaras.

Elena Juknevičienė, viena iš trijų "Eglutės" redaktorių, sulaukė 25 bendradarbių. Jie visi yra kviečiami (nors atskiro kvietimo ir negauti) dalyvauti šioje "Eglutei" rašančių šventėje.

Vakaro programos moderatore sutiko būti rašytoja ir aktorė Birutė Pūkelevičiūtė. Jau tas vienas faktas kalba, kad šventė bus įdomi ir verta visų dėmesio.

Visa tai rengia Putnamo seselių rėmėjai Chicagoje. Kam visas tas triušas ir darbas? Kodėl reikia kalbėti apie šį, daug kam nežinomą ir atrodatį nereikalingą laikraštėlį? Šiuo metu sveičiavosi Chicagoje Putnamo seselių vyresnioji seselė Margarita. Jos tad ir paklausiame: Kodėl jūs, seselė, leidžiate "Eglutę"?

Eglutę Putnamo seselės leidžia todėl, kad jos save ne tik vadina, bet ir yra lietuvės. Jos tiki sena lietuvių patarlė: "ka pasėsi, tą ir pjausi". Tėvai ir lietuvių visuomenė per mažai kreipia dėmesio į augantį vaiką. Vaiku imama rūpintis, kai iškyla bremidimo problemos. Pedagogai gi nuolat primena, kad svarbiausias amžius vaiko formavime yra ligi šešerių metų. Aišku, naujagimiai "Eglutės" neskaityt, bet vaikas, kuris pradeda kalbėti, klausyti, supranta ir domisi. Jis mėgsta turėti "savo" daiktus. Jis į juos įpranta, pamilsta. Kiekvienas lietuviukas pamiltų ir įprastų vartoti savo lietuvišką laikraštėlį, jei tėvai jį tinkamai jam pristatytų, paskaitytų, parinktų jo amžiui suprantamus gabalėlius. Jei tėvai ir

mokytojai šią pareigą atliktų, nereiktų skųstis, kad mūsų vaikai lietuviškai nemoka ir nenori skaityti.

Trumpai tariant, Putnamo seselės leidžia ir redaguoja "Eglutę" todėl, kad nori padėti tėvams išlaikyti lietuviškas atžalas.

Elena Juknevičienė jau 8 metai tartininkauja "Eglutės" redaktoriumi. Paklausiame, kas ją skatina šiam darbui? Jos atsakymas toks: "Vaiko tautinė sąmonė pradeda bręsti jau priešmokykliniame amžiuje. Yra paranku, kad "Eglutė" kiekvieną mėnesį į vaiko namus atneša tautinės auklėbos dovaną, vaiko sąmonėje žadindama ir ugdydama jo tautinę savigarbą, savos kalbos meilę bei pažinimą ir išlaiko jį arti tautinio kamieno. Suskaldytos tautos laikuose "Eglutė" yra būtinas lietuvių kultūros pažinimo gyvasis šaltinis.

Šiltas, šviesus ir įdomus yra šis

Šeima, vaikas, lietuviybė

ŠEIMA — GYVENIMO DRUSKA

Pagrindinis atsperos taškas, į kurį remiasi bažnyčios, valstybės, žmonių bendruomenių pastatai yra ŠEIMA. Nuo šeimų kilnumo, aukšto dorovingumo ir taurumo priklauso bažnyčios garbingumas, valstybės stiprumas ir bendruomeninis solidarumas. Todėl šeimos paskirtis, jos uždavinys ne tik pašaukti žmogų gyvenimui, bet sukurti būtiną ir reikalingą sąlygą — paruošti tinkamą aplinką normaliam ir sveikam jo psichofiziniui vystymuisi.

Tačiau šeima, nors iš esmės ir būdama gyvastingoji žmonių ląstelė arba svarbiausias gyvenimo pagrindas, niekuomet nėra susilaukusi nei deramo jai įver-

mano darbas lietuvių atžalyno labui, bet kartu ir rūpestis, bėda, o kartais net desperacija, kurią sudaro nuolatinis medžiagos trūkumas. Šis reikalas yra problema, kuri gali būti palankiai išspręsta, jei rašytojai parodys dėmesio ir rašys į "Eglutę".

Toks yra leidejų ir redaktorių tikslas ir noras. "Eglutė" yra konkreti dovana lietuviškos šeimoms ir mokykloms. Ją tik reikia noriai priimti ir ja naudotis.

Todėl lietuviškoji Chicago ir aplinkinių visuomenė kviečiama ir raginama nepraleisti tų dviejų švenčių spalio 17 d., kurioms Chicago rėmėjai kruopščiai ruošiasi.

Trečioji "Eglutei" šventė įvyks lapkričio 9 d., statant Danutės Lipičiūtės vaidinimą "Užburti vaikai". Vaidinimo repeticijos vyksta. Režisuoja Irena Šerelienė.

Tad turėsim tris šventes, rinktini "Eglutės" 25-rių metų jubiliejų. Verta dėl jos dirbti, rašyti, kurti, nes tai mūsų mažųjų lietuvių vienintelis laikraštis.

Danutė Augienė

MŪSŲ VEIKLA

— Leokadijos Brazdienės vadovaujamas Jaunimo centro studentų ansamblis džiugino Laisvės traukinio lankytojus šauniai pravestais lietuviškais tautiniais šokiais ir susilaukė puikių atsiliepimų iš Chicago miesto pareigūnų. Ši grupė taip pat pasirodė su tautiniais šokiais specialioje programoje prie Buckingham fontano.

— Korpl. Giedra ruošia koncertą spalio 5 d. 3 v. p.p. Jaunimo centre. Programoje dalyvaus: sopranas Dalia Kučėnienė, akompanuos Darius Lapinskas programą atliks ir gitaristas Wayne Magnus, dūdele pagros David Fitzgerald. Garsinius efektus tvarkys Anatolijus Slutas.

— Aldona Laitienė, profesionalė modeliuotoja, "fashion consultant" titulu besidarbuojanti Randazzo, Inc. bendrovėje, paskutiniuosius porą metų praleidžia daug laiko, keliaudama tos įmonės reikalais. Nors ir labai užimta savo profesijoje, ji suranda laiko paskirti lietuviškai labdarai. Ji modeliuos Putnamo seselių rėmėjų ruošiamoje madų parodoje spalio 19 d. Jaunimo centre. Į šią parodą specialiai atvyksta iš Dallas, Texas, sportinių ir dieninių rūbų kūrėjas ir didelis firmos savininkas R. Randazzo. Bus rodoma jo sukurtų rudeninių ir žieminių rūbų kolekcija, o po parodos bus galima tuos rūbus įsigyti žema priedama kaina. Randazzo rūbai ypač plačiai žinomi Amerikos pietuose. Jis turi savo demonstravimo patalpas New Yorke, Dallys, Los Angeles, Atlantoje, Chicagoje ir kituose miestuose. Chicagoje jo kūrybių galima įsigyti Korshak ir Sachs Fifth Avenue krautuose. Pirmą kartą Chicagoje lietuvių turės progos pamatyti ir net įsigyti iškilus Amerikos rūbų kūrėjo drabužius Jaunimo centre. Madų paroda rengiama paremti vaikų laikraštėli "Eglutę".

Aldona Laitienė

tyrinėjimai vis iš naujo rodo, kad toks tėvų lengvapėdiškumas savųjų vaikų atžvilgiu žalingai atsiliepa į normalų vaiko asmenybės vystymąsi. Lengva širdimi išardomas šeimos židynis, paliekant vaikus našlaičiais — patėvio bei pamotės valiai, o kartais net ir likimui. Vis didėjas tėvų žiaurumas su savais kūdikiais bei vaikais. Statistikos duomenys rodo, jog šiandien daugiau vaikų žūna arba žiauriai yra sužalojami pačių tėvų, o ne eismo nelaimėse.

Šitos ir daug kitų negerovių skaudžiai paliečia mažo vaiko besiformuojantį dvasios pasaulį.

Rosemont (Ill.) burmistras Donald E. Stephens ir naujai pastatyto O'Hare Tarptautinio parodų paviljono gražuolė Diane Peterson kalbasi su Marija Krauchuniene laike iškinimo patalpų atidarymo, kuriame dalyvavo užsienio svečiai, prekybos ir pramonės atstovai, oro linijų pareigūnai bei spaudos ir televizijos atstovai. Naujas pastatas užima 205,000 kv. pėdų plotą, vėsinamas, turi moderniškas saugumo priemones, 5000 automobilių pastatymo aikštę, tik 5 min. kelio atstume nuo O'Hare aerodromo ir yra šalia 2000 kambarių Hyatt Regency O'Hare viešbučio.

Įvairūs vaikų ir jaunuolių nusi-kaltimai yra pasekmė įvykusių dvasinių lūžių kūdikystėje, i kuriuos tada niekas nekreipė nė mažiausio dėmesio.

Kai druska sugenda...

Per šeimą ateina pasaulin išsigimimas, o mūsų tarpan nu-tautimas. Gėrio arba blogio vers-mė yra šeima. Ji — kūrėja ir palaikytoja arba griovėja ir ardy-toja taikos ir ramybės žemėje. Mūsųju atveju šeima — ir tik šeima — puoseleja lietuviybę ar-ba ją marina. Šeima, tai lieptas tarp dangaus, žemės ir pragaro. Šeima — gyvenimo druska. O kai druska sugenda, anot švent-raščio, ji niekam daugiau nebe-tinka...

Ne civilizacija, kaip tokia, žlugdo žmoniją, bet šeimos pa-krikimas. Ne vaikų nuliutuvėjimas bet šeimos nuliutuvėjimas — graso mums tautinės tapaty-bės praradimui. Jei šeima nepa-jėgs išugdyti kūrybiškų ir tautiškai susipratusių asmenybių, tai netrukus liks tik lietuviškos kil-mės palikuoniai, kurie greit už-mirš ir savo kilme, "tapdami", anot prof. J. Ereto, "nevaisingais svetimioje kultūroje per kelias kartas".

Zodžio menas bei tapyba, šiaudie kuriami ir premijuojami, liks tik muziejinis dalykas, jei šeima neišugdys kartos, tautiškai giliai sąmoningos ir suge-bančios savitai kurti. Tik kūry-bingi žmonės galės laiduoti tautos testinumą ir jos gyvybin-gumą išėivijoje. Tokius žmones negalima išauginti kaip gėles, daržoves ar gyvulius, — juos rei-kia išauklėti. Todėl viskuo besi-rūpinami ir besisielodami, nepamirškime tautos branduolio — lietuviškos šeimos. Pasirūpin-kime planinga ir išmintinga jos globa.

RELIGIJA IR JAV

JAV 200 m. sukakties išvaka-rėse išleistas kolektyvinis veika-las: "Forum: Religious Faith Speaks to American Issues". Red-agavo W.A. Norgren, išleido Paulist Press New Yorke, 1975 m., 56 psl., 2.25 dol.

Tai rinkinys apybraižų, žvel-giant iš religinio taško į JAV ekonomiką, verslą, socialinį gyvenimą, tarptautinius santy-kius, darbo vertę, laisvę, teisėtu-mą. Iš viso 13 gabalų, parašytų katalikų, protestantų mokslininkų

HAMBURGO LIETUVĖS PAS VOKIEČIŲ VYSKUPĄ

Das Jahr der Frau atžymėti, Hamburgo (Vokietijoje) Lietuvių moterų klubas reprezentavo ir grupė vadovavo dr. Zenta Pašaitienė, klubo pirmininkė, o kitos klubo narės buvo: Teresė Lipšienė, Elena Baliulienė, Valerija Klimaitienė, kurios apibūdino vyskupui savo pergyvenimus, kaip ilgmetės pokario gyventojos Vokietijoje.

Dalia Malinauskienė ir Erika Lebedevienė aiškino dabartinę padėtį naujai atvykusių emigrantų iš okupuotos Lietuvos. O Domicelė Jonušienė ir Ni-jolė Semėnaitė — Etwilerienė pasidalino išpučiais, kaip vieš-nios — laikinos lankytojos iš Pietų ir Šiaurės (JAV) Amerikos, aiškindamos, kad jos jaučiasi kaip namie toli nuo savo namų tarp Hamburgo lietuvių.

Vyskupas maloniai išklaušė moteris, domėjosi lietuvių vaivą, primindamas, kad vienas jo-giminių išemigravo į Lietuvą ir ten įsikūrė.

Dr. Elena Pašaitienė (iš k.), E. Lebedevienė, Elena Baliulienė, Dalia Malinauskienė, dr. Hubertas von Brandenburg (vyskupas koadjutorius), Teresė Lipšienė, Valerija Klimaitienė, Domicelė Jonušienė. Nuotr. N. Etwilerienės

ku ar šiaip įtakingų žmo-nių. Knygos pabaigoje pateikia-mos užuomazgos diskusijoms a-pybraižose keliamų klausimų, o temos pabaigoje susikaupimas, malda, parenkama iš įvairių šal-tinių. Leidinio tikslas — disku-sijų keliu pratinti aktualijas spręsti religinių dėsnių šviesoje. Ne kiekvienas essay pasižymi skaidymo gelme, bet autoriai

rinktiniai, temos aktualios, iš-keliama mūsų dienoms gyvybi-nių minčių. J.Pr.

MOTERŲ STATISTIKA

Tarp visų tarnautojų, moterų įvairiose valstybėse sudaro toki procentą: Danijoje 41.2, D. Bri-tanijoje 37.2, Prancūzijoje 36.9, V. Vokietijoje 36.9, Belgijoje 34.5, Italijoje 27.8, Airijoje 26, Olandi-joj 25.9.

Viena tamsoje

Vancouver — amerikiečių spau-da rašo, kad vienas amerikietis tyrinėtojas ieško postorių moterų, kad jas izoliuotų tamsiame kambary, nepraleidžiančiame garso visai parai (24 val.), ir taip besisėdamos jos suplonėtų.

Raktas į tokią sistemą yra "ju-timo pašalinimas."

"Tai reiškia atsisukimą nuo aplinkos, vedantį į poilsį ir di-desnį sugebėjimą susikoncentruoti svorio nmetimo reikalu," sako 28 m. Rod Borrie, gilinas studijas psichologijoje Britų Kolumbijos universitete.

Apie 24 moteris uždarys kam-bary kiekvieną atskirai 24-iom valandom ir per tą visą laiką joms tedsu vanilijos Metrecal ir vandenį. Švelniai įkalbėtos ins-trukcijos bus perduodamos kam-bary, patariant joms kaip pailsė-ti ir kontroliuoti valgymo norą. Užuot valgiusios pagal laikrodį, jos turės valgyti tik tada, kai pa-jaus alkį.

Imos Lukoševičiūtės, 14 m. Montreallio (Kanados) Lituanistinės mokyklos mo-kinės, piešinys. Nuotr. P. Maletos